

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA MANAGEMENTU

Turistický potenciál zámku Buchlovice a jeho okolí

Tourism Potencial of the Buchlovice Château and its Surroundings

Student:

Adéla Maděrová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Ingrid Ilčíková

Ostrava 2011

Zadání bakalářské práce

Student:

Adéla Maděrová

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6501R006 Ekonomika cestovního ruchu

Specializace:

02 Ekonomika cestovního ruchu

Téma:

Turistický potenciál zámku Buchlovice a jeho okolí
Tourism Potential of the Buchlovice Château and its Surroundings

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
  2. Metodika zpracování a cíl práce
  3. Teoretická východiska
  4. Vymezení a charakteristika zámku Buchlovice a jeho okolí
  5. Výsledky analýzy
  6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

HRDÝ, M.; KOŘÍNEK, V.; ŽIŽLAVSKÝ, B. *Moje Buchlovice*. 1. vyd. Buchlovice: Obec Buchlovice, 2005. 208 s. ISBN 80-239-5701-5.
PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. 448 s. ISBN 80-2390-152-4.
THOMOVÁ, S.; HOMOLOVÁ, M. *Hrady a zámky Čech, Moravy a Slezska*. 1. vyd. Praha: Reader's Digest Výběr, 2007. 512 s. ISBN 978-80-86880-60-0.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

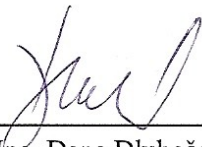
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Ingrid Ilčíková**

Datum zadání: 26.11.2010

Datum odevzdání: 11.05.2011

prof. PhDr. Jiří Bláha, CSc.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci včetně příloh vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce Ing. Ingrid Ilčíkové a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Ostravě .....

.....

Podpis studenta

Děkuji vedoucí bakalářské práce paní Ing. Ingrid Ilčíkové za cenné rady, připomínky a metodické vední práce.

Obsah

1. Úvod.....	7
2. Metodika zpracování a cíl práce.....	8
2.1. Metodika zpracování.....	8
2.2. Cíl práce	9
3. Teoretická východiska.....	10
3.1. Cestovní ruch.....	10
3.2. Historie cestovního ruchu	11
3.3. Vymezení cestovního ruchu	13
3.4. Cestovní ruch jako systém	15
3.5. Kulturní dědictví v cestovním ruchu	20
4. Vymezení a charakteristika zámku Buchlovice a jeho okolí	22
4.1. Zámek Buchlovice v cestovním ruchu.....	22
4.2. Správa zámku Buchlovice.....	22
4.3. Státní zámek Buchlovice.....	23
4.4. Historie majitelů	24
4.5. Grafická sbírka zámku Buchlovice.....	27
4.6. Zámecká zahrada a park.....	28
4.7. Hrad Buchlov a kaple sv. Barbory.....	29
5. Výsledky analýzy.....	30
5.1. SWOT analýza	30
5.2. Dotazníkové šetření	33
5.3. Srovnání základních údajů	41
5.4. Návrh na zvýšení turistického potenciálu zámku Buchlovice	51
6. Závěr.....	54
Seznam použité literatury	55
Seznam zkratk	58
Seznam grafů	59
Seznam obrázků	60
Seznam tabulek.....	61
Seznam příloh	63
Přílohy.....	64

1. Úvod

Jako téma mé bakalářské práce jsem si vybrala Turistický potenciál zámku Buchlovice a jeho okolí. Ráda bych využila svých zkušeností, získaných studiem vysoké školy zaměřené na cestovní ruch, a aplikovala své nabyté vědomosti na toto téma a odvětví.

“Ej, od Buchlova větr věje, už tej Kačence pentle bere.” Tato lidová písnička se snad každému z nás vryla do srdce, ať jsme z Moravy, Čech či Slezska. Poprvé jsme se s ní mohli setkat ve školních lavicích nebo ji zaslechnout od nejuznávanějšího zpěváka českých lidových písní u nás, Jožky Černého. I když se v písničce zpívá o hradu Buchlovu, malý městys, ležící na úpatí pohoří Chřibý, nám toho z kulturně-historického hlediska nabízí mnohem více.

Ve své práci jsem se zaměřila na zámek v Buchlovicích, pro který z historického a především architektonického hlediska bylo nejvýznamnější působení rodu Berchtoldů. Sídlo, vystavěné ve stylu italského baroka, tak mohlo být zachováno i pro budoucí generace.

2. Metodika zpracování a cíl práce

2.1. Metodika zpracování

Ve své práci se nejprve budu zabývat teoretickými východisky v problematice cestovního ruchu a upřesněním základních pojmů v daném odvětví. Pro tuto část bych chtěla využít jako zdroje informací tištěnou odbornou literaturu.

Praktickou část bakalářské práce rozdělím do dvou částí, a to na charakteristiku zámku Buchlovice a jeho okolí a výsledky analýzy. V první části se budu zabývat popisnou charakteristikou zámku Buchlovice a jeho nejbližšího okolí – hradu Buchlova a kaple sv. Barbory. V této části využiji převážně tištěných knih, ale také interní data zámku Buchlovice. Často dochází k podceňování využití sekundárních dat, zapomíná se však na to, že bez jejich použití nelze provést výzkum primární.

Po provedení základní charakteristiky dané oblasti přistoupím k primárnímu výzkumu.

Ke zmapování vnitřního a vnějšího prostředí využiji metody SWOT analýzy. Ze zjištěných dat vyberu pro návrh na zvýšení turistického potenciálu zámku Buchlovice určité body ze slabých stránek SWOT analýzy, které se budu snažit převést do silných stránek zámku pomocí vlastních doporučení. V závěrečných doporučeních se zaměřím i na určité body z příležitostí.

V následující fázi použiji metodu dotazníkového šetření, kde se bude jednat o osobní dotazování. Jejich vyhodnocování provedu na základě četností, ale také dle stanovených hypotéz. Ke zpracování dat a k vyhodnocení stanovených hypotéz využiji program MS Excel a Statistica CZ. Jako vyhodnocovací ukazatele jsem si zvolila Pearsonův chí-kvadrát a jeho p-hodnotu.

Poté provedu srovnání jednotlivých zámků dle základních ukazatelů (návštěvnost, otevírací doba, výše základního vstupného).

K dotazníkovému šetření a SWOT analýze využiji primárních dat. Ke srovnání návštěvnosti budu čerpat z vnitřních dat zámku Buchlovice a ostatních objektů. Osobně budu spolupracovat s pracovníky Národního památkového ústavu. Jako doplňující zdroje použiji webové stránky jednotlivých kulturních památek.

2.2. Cíl práce

Hlavním cílem mé bakalářské práce je vytvořit komplexní pohled na možnosti zámku Buchlovice, navrhnout doporučení pro zvýšení jeho turistického potenciálu. Dílčími činnostmi, které vedou ke splnění hlavního cíle práce, je provedení charakteristiky zámku Buchlovice a jeho okolí, sestavení SWOT analýzy a potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz pomocí dotazníkového šetření. V neposlední řadě srovnám mezi sebou základní údaje (otevírací doba, návštěvnost, výše základního vstupného) zámku Boskovice, Buchlovice, Bučovice, Kroměříž, Lednice a Vizovice.

3. Teoretická východiska

3.1. Cestovní ruch

Cestovní ruch se stal neodmyslitelnou součástí dnešní moderní doby. Patří k významným společensko-ekonomickým fenoménům 21. století a to jak z pohledu společnosti, tak i jednotlivce.

V rámci cestovního ruchu je každý rok na celém světě v pohybu obrovské množství lidí, kteří cestují za účelem rekreace, styku s lidmi, ale i poznávání nových věcí. Cestovní ruch je tedy příčinou největšího pohybu lidské populace. Vůdčím motivem tohoto masového pohybu se stala záměrná změna prostředí, která umožňuje uspokojit potřeby člověka. Jde například o potřebu pohybu, kulturních a estetických zážitků, poznávání a také seberealizace. Můžeme říci, že se jedná o veškeré potřeby, k jejichž uspokojení neposkytuje místo běžného životního prostředí dostatek příležitostí nebo neumožňuje požadovanou kvalitu jejich uspokojení. Mezi primární potřeby člověka patří zejména potřeba poznání a to v různých podobách (kulturní, nové země, neobvyklé zážitky), potřeba odpočinku, relaxace, změny životního rytmu, potřeba nových kontaktů. Z těchto daných potřeb či motivací vycházejí určité formy cestovního ruchu. [4]

Cestovní ruch se stává součástí způsobu života obyvatel, ale i spotřeby, a to zejména v ekonomicky vyspělých zemích. Zaujímá významné postavení ve světovém vývozu. Můžeme říci, že toto postavení je na stejné úrovni jako například chemický, automobilový či ropný průmysl. Cestovní ruch je v mnoha destinacích nositelem rozvoje nebo jeden z jeho významných prvků. Proto je jeho význam stále více spojován s přímým rozvojem regionů. [2]

Cestovní ruch není jediným činitelem ovlivňujícím rozvoj ekonomiky určitého státu, avšak má v tomto směru značnou motivační úlohu. Význam cestovního ruchu pro sociální a ekonomický rozvoj zemí je tedy nezpochybnitelný. Je jedním z nejsilnějších ekonomických aktivit. [2]

Aby samostatná účast na cestovním ruchu mohla být realizovatelná, je zde potřeba zabezpečení široké škály ekonomických činností (služeb, zboží). Účastníci se musí do míst cestovního ruchu přepravit, musí jim být vytvořeno zázemí pro jejich pobyt, ale i pro samostatné využití volného času, které je motivem účasti na cestovním ruchu. Cestovní ruch se tedy stává důležitou oblastí podnikatelských příležitostí. [4]

3.2. Historie cestovního ruchu

Základní podmínkou úspěšného rozvoje dávných starověkých civilizací bylo cestování a samotné poznávání všeho nového. Například civilizace Féniciánů byla zcela založená na obchodu a cestování. Mohly tak vzniknout významné mapy a dokonce i první cestovní průvodci (Pausaniás). Ve středověku pak cestování bylo symbolem životního stylu šlechty, později i bohatých měšťanů a kupců. V období námořních objevů vznikaly známé cestopisy, vypovídající o tehdejší představě kulatosti Země. Do historie cestovního ruchu se zajisté zapsaly významné cesty, jako bylo například objevení Ameriky Kryštofem Kolumbem nebo první uskutečněná cesta kolem světa (1519 - 1522). V novověku se cestovní ruch uplatňuje především v cestách šlechticů a tovaryšů za získáním zkušeností. V 17. století se objevily zmínky o průvodcích. Jejich úlohou bylo chránit poutníky před nebezpečím a ulehčit jim cestu získanými znalostmi a vědomostmi o zemi, národních zvycích, ale například i o ubytování. Po té v důsledku průmyslové revoluce musejí přicházet do měst venkovští obyvatelé. Tento trend, kdy cestování vznikalo v důsledku obchodních a vojenských zájmů, trval až do 19. století. CR a jeho rozvoj byl tedy úzce spjat s rozvojem průmyslu, společnosti, a především s rozvojem dopravy. I když na starověké a středověké počátky cestovního ruchu navázal již dříve Francouz Theophraste Renouard (1586 – 1656), nejznámějším průkopníkem organizovaného cestovního ruchu a zakladatelem moderního cestovního ruchu byl Angličan Thomas Cook (1808 – 1892). Jeho nedělní výlety do přírody můžeme považovat za první zájezdy. Obdobím prudkého rozvoje cestovního ruchu můžeme nazvat 19. a 20. století. V cestovním ruchu vznikají cíle jako například zpřístupnit lidem hory (nejprve v Německu, později i v Rakousku) či rekreace a cesty za zdravím. V prvním desetiletí 20. století dochází k rozmachu cestovního ruchu podnikatelských vrstev, lépe placených úředníků nebo také živnostníků. Lidé trávili čas u příbuzných nebo na venkově a výjimečně v zahraničí. [2]

Definice

Pro snazší orientaci bych zde ráda uvedla několik termínů z oblasti cestovního ruchu.

- **Amfiteátr** (angl. Amphitheatre, Amphitheater) = „původně stavba řeckého nebo římského divadla, zpravidla zabudována do svahu, se stoupajícími řadami sedadel, s kruhovitým nebo polokruhovitým orchestrem a se scénou. V době římské byl amfiteátr používán také pro gladiátorské zápasy a štvance zvěře.“ [5, str. 19]
- **Cestovní ruch** (turismus, zkratka CR, angl. tourism, travel) = „komplexní společenský jev jako souhrn aktivit účastníků cestovního ruchu, souhrn procesů budování a provozování zařízení se službami pro účastníky cestovního ruchu včetně souhrnu aktivit osob, které tyto služby nabízejí a zajišťují, aktivit spojených s využíváním, rozvojem a ochranou zdrojů pro cestovní ruch, souhrn politických a veřejně-správních aktivit a reakce místní komunity a ekosystémů na uvedené aktivity.“ [5, str. 45]
- **Druh cestovního ruchu** (angl. type of tourism) = „typ CR, pro jehož určení je klíčovým kritériem - jevový průběh cestovního ruchu a způsob jeho realizace v závislosti na geografických, ekonomických, společenských a jiných podmínkách, jakož i jeho účinky.“ [5, str. 69]
- **Forma cestovního ruchu** (angl. form of tourism) = „typ CR, pro jehož určení je klíčovým kritériem motivace návštěvníka.“ [5, str. 89]
- **Městys** (angl. borough) = označení obce stojící mezi městem a vsí. V minulosti měly tyto obce právo pořádat týdenní, dobytčí aj. trhy. [24]
- **Mikroregion** (angl. microregion) = „region malého geografického měřítka. V praxi se zpravidla jedná o účelové mikroregiony sdružení obcí. V ČR jsou často vytvářeny za účelem získání společné podpory pro čerpání prostředků ze státních fondů a z fondů EU. V rámci rozvoje cestovního ruchu umožňují tyto mikroregiony efektivnější koordinaci rozvoje infrastruktury cestovního ruchu, návštěvnického managementu, regulace cestovního ruchu a marketingu cestovního ruchu. Do mikroregionů se obce sdružují i pro možnost společného čerpání prostředků na rozvoj cestovního ruchu.“ [5, str. 178]

- **Návštěvník** (angl. visitor) = „je osoba, která v domácím cestovním ruchu cestuje na jiné místo v zemi svého trvalého bydliště na kratší dobu než šest měsíců. V zahraničním cestovním ruchu cestuje do jiné země na dobu nepřesahující jeden rok s tím, že účel cesty je v obou případech jiný než výkon výdělečné činnosti.“ [2, str. 14]
- **Průvodce cestovního ruchu** (též jen průvodce; angl. tourist guide) = „osoba, která poskytuje odborný výklad v jazyce podle výběru návštěvníků o příslušné turistické destinaci, kulturní či historické památce.“ [5, str. 230]
- **Region** (angl. region) = „územní celek vyznačující se společnou úrovní výskytu určitého/určitých znaků (z hlediska zastoupení, rozmístění a reprezentativních jevů), nebo společným procesem (procesy, resp. vazbami). Jedná se o znaky a jevy fyzicko-geografických nebo sociálně-geografických systémů, teda např. přírodní, kulturně-historické, socio-ekonomické charakteristiky a klíčové regionální procesy a vazby.“ [5, str. 245]
- **Sala terrena** (lat.) = „velká slavnostní místnost v přízemí renesančních a barokních paláců, nejčastěji přístupná z parku nebo nádvoří.“ [5, str. 259]
- **Turista** (angl. tourist, overnight visitor) = „cestující, který se zdrží v navštíveném místě alespoň 24 hodin za účelem využití volného času a v tomto místě též přespí v hromadném nebo soukromém ubytovacím zařízení (přespaní je klíčové z hlediska rozlišení v mezinárodních statistikách).“ [5, str. 295]

3.3. Vymezení cestovního ruchu

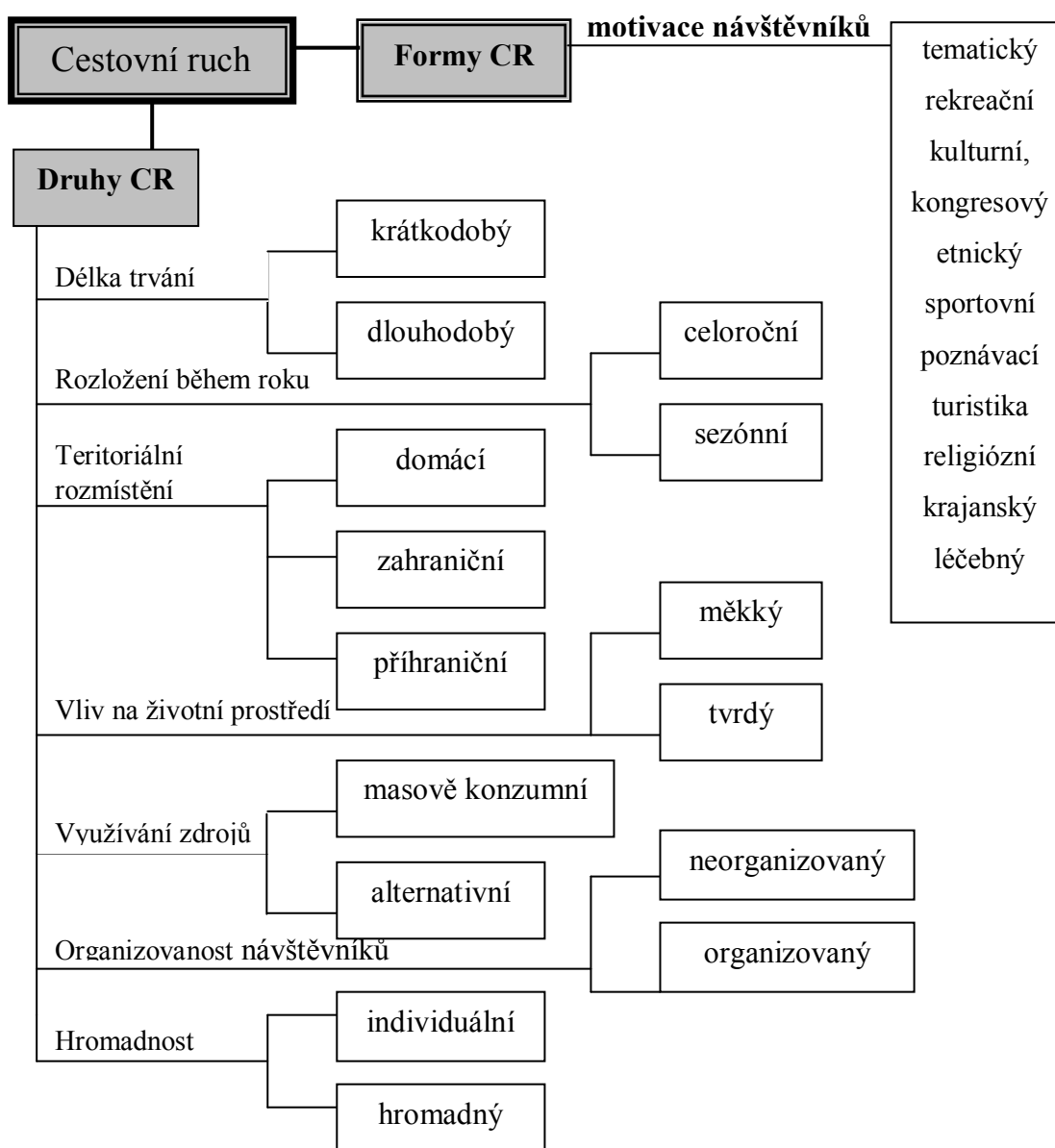
Když se řekne slovní spojení „cestovní ruch“ nejčastěji se nám vybaví slovo cestování. Avšak ne každé cestování musí být cestovním ruchem. Cestovní ruch vnímáme jako rekreaci, ale každá rekreace nespadá pod pojem cestovní ruch. Cestovní ruch probíhá v našem volném čase, ale ne každý volný čas věnujeme cestovnímu ruchu. Tato slova alespoň částečně vypovídají o tom, jak těžké je vymezit cestovní ruch. Není jednoduché najít hranice, mezi které bychom mohli cestovní ruch s přesností zařadit. [5]

Synonymum k pojmu CR je stále více používán termín turismus. Téměř identicky jej požívají určité světové jazyky jako například španělština a italština – turismo, němčina – Tourismus, francouzština – tourisme a také angličtina – tourism. [5]

Na Obr. 3.1 je ukázka členění cestovního ruchu do vybraných druhů a forem. Rozdělení na formy cestovního ruchu vychází z motivace. Třídění na druhy cestovního ruchu je rozděleno dle následujících, nejčastěji používaných kritérií: délka trvání,

způsob využívání přírodních a antropogenních zdrojů, teritoriální rozmístění, organizovanost, hromadnost, rozložení během roku, vliv na životní prostředí. Jednotlivé druhy a formy cestovního ruchu se mohou pro konkrétní účast na cestovním ruchu překrývat. Může jít například o zájezd neorganizovaný domácí poznávací cestovní ruch. [5]

Obr. 3.1 Vybrané druhy a formy cestovního ruchu [5, str.6]

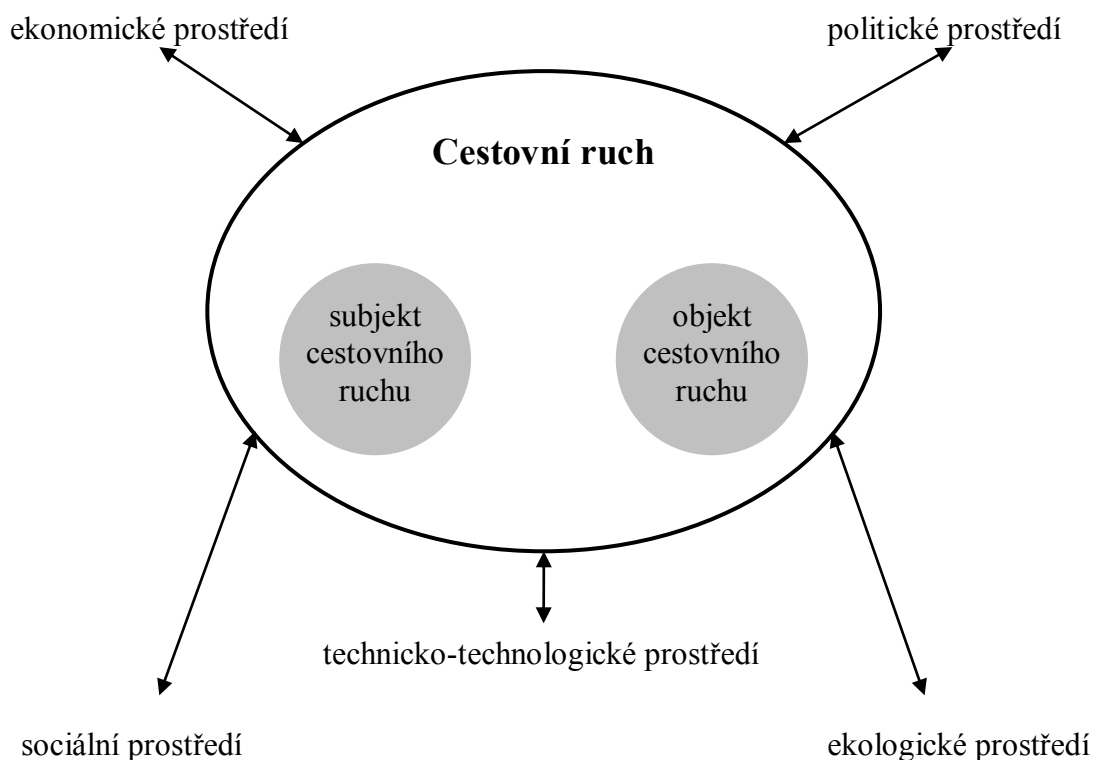

3.4. Cestovní ruch jako systém

Cestovní ruch je často zkoumán s využitím systémové teorie jako formální vědy o struktuře, vazbách a chování nějakého systému. [2]

Pod pojmem systém se rozumí jednota různých prvků, které mají mezi sebou určité vztahy nebo mezi kterými je možné tyto vztahy vytvořit. Cestovní ruch je chápán jako otevřený a dynamický systém. Kdy tento systém tvoří dva podsystémy – subjekt cestovního ruchu a objekt cestovního ruchu včetně vzájemných vazeb, které existují mezi cestovním ruchem jako systémem a jinými systémy. Zde mluvíme o vnějším prostředí, mezi které můžeme zařadit prostředí politické, ekonomické, sociální technicko-technologické a ekologické. Grafické znázornění vidíme na Obr. 3.2. [2]

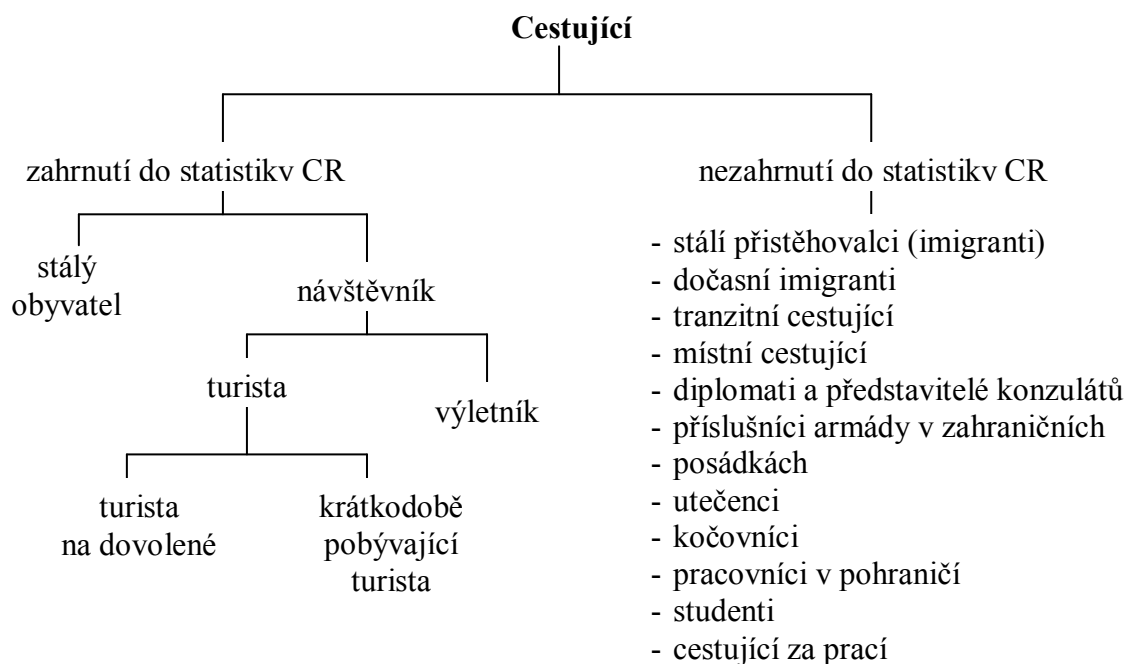
Obr. 3.2 Cestovní ruch jako systém [2, str.13]

3.4.1. Subjekt cestovního ruchu

Představitelem subjektu cestovního ruchu se stává každý účastník cestovního ruchu. Dle ekonomického hlediska je subjektem cestovního ruchu každý, kdo uspokojuje své potřeby spotřebou statků CR v době cestování a pobytu mimo místo trvalého bydliště, a to obvykle ve svém volném čase. Subjekt cestovního ruchu je nositelem poptávky a zároveň spotřebitelem produktu cestovního ruchu. Statistika označuje jako účastníka cestovního ruchu návštěvníka, turistu a výletníka. Důležité místo zde zaujímá ale i stálý obyvatel, a to jako potenciální účastník domácího či zahraničního cestovního ruchu. Přehledněji to znázorňuje Obr. 3.3. [2]

Obr. 3.3 Struktura cestujících podle závěrů mezinárodní konference o statistice cestovního ruchu (Ottawa, 1991) [2, str. 14]

3.4.2. Objekt cestovního ruchu [2]

Objektem cestovního ruchu může být cokoliv, co se stává cílem důvodu změny místa pobytu účastníka cestovního ruchu. Jde například o kulturu, odpočinek či nevšední zážitek. Objekt cestovního ruchu je tedy tzv. nositelem nabídky. Je tvořen cílovými místy, podniky a institucemi cestovního ruchu. Zpravidla účastník cestovního ruchu, tedy subjekt cestovního ruchu, cestuje do cílového místa pouze tehdy, když existuje určitý ekvivalent na uspokojení jeho potřeb.

Cílové místo, je tzv. cestovní cíl. Může jít například o středisko, region nebo stát. Často se setkáváme s pojmem destinace cestovního ruchu, nebo jen zkráceně destinace. Každá destinace však nemusí bezpodmínečně souviset s cestovním ruchem.

Jako primární nabídku v cestovním ruchu označujeme přírodní a kulturní potenciál určitého cílového místa. Tento potenciál však není rozmístěn rovnoměrně a díky jeho jedinečnosti může mít místní, regionální, celostátní až mezinárodní význam. Umožňuje naplnění cílů (motivů) účasti na cestovním ruchu. Aby však mohlo dojít k dosažení těchto cílů, je zapotřebí určitá infrastrukturní vybavenost, kterou nazýváme sekundární nabídkou. Jedná se o různě zaměřené instituce cestovního ruchu, které zabezpečují primární nabídku. Díky institucím cestovního ruchu se mohou návštěvníci v cílové destinaci ubytovat, stravovat a vykonávat různé aktivity typické pro cestovní ruch.

3.4.3. Okolí systému [2]

Cestovní ruch je charakterizován jako otevřený a dynamický systém, díky tomu roste vliv okolí (vnějšího prostředí) na jeho vývoj a vnitřní strukturu. Významný není pouze vliv okolí na cestovní ruch, ale i tzv. zpětná vazba, tedy vliv cestovního ruchu na jeho okolí. Síla a význam této vazby jsou obvykle závislé na stupni kooperace všech zainteresovaných na rozvoji cestovního ruchu.

3.4.3.1. Ekonomické prostředí

Vliv ekonomického prostředí na vývoj cestovního ruchu je značně významný. Jedná se jak o pozitivní tak i negativní dopad, který může být způsoben ekonomickým růstem, změnou nezaměstnanosti, inflací, postavením a stabilitou měny či úrokové míry.

Nejvýznamnější je pro cestovní ruch ekonomický růst, který se projevuje v růstu hrubého domácího produktu, na kterém závisí objem výdajů a investic na cestovní ruch. Optimální je, když výdaje na cestovní ruch rostou rychleji než hrubý domácí produkt.

Hospodářský pokles či krize, kterou právě celý svět prochází, má za následek růst nezaměstnanosti, mrazení mezd, což má celkově negativní vliv na cestovní ruch. Nezaměstnanost znamená pokles příjmů obyvatelstva. Lidé se tak raději vzdají zboží či služeb, které pro ně jsou méně potřebné. Do těchto snižujících se výdajů patří právě cestovní ruch.

Dalším důležitým činitelem je inflace, která má za následek pokles kupní síly peněz. To se projevuje zvyšováním cen zboží a služeb včetně cen zboží a služeb cestovního ruchu. Významnou roli sehrává ve vlivu ekonomického prostředí na odvětví cestovního ruchu i úroková míra. Je cenou za poskytnutý úvěr a také stimulantem investování v cestovním ruchu. Jestliže se stanou úvěry nedostupné, dochází k určitému omezení objemu investic.

3.4.3.2. Politické prostředí

Mluvíme-li o vztahu cestovního ruchu a politického prostředí, máme na mysli zejména mírové podmínky v jednotlivých státech světa a ve světě jako celku. V zemích, které se vyznačují občanskými nepokoji a tedy i snížením bezpečnosti turistů a zvýšením ohrožení jejich zdraví, se rozvoji cestovního ruchu nedaří.

Vývoj cestovního ruchu závisí také na společenském zřízení státu. Stát je totiž nositelem politiky cestovního ruchu, což se projevuje například při vytváření státních norem a také určité podpoře aktivit souvisejících s rozvoje regionů včetně cestovního ruchu. Dále ovlivňuje budování infrastruktury, důležité nejen pro cestovní ruch. Odstraňuje bariéry v podobě vízové povinnosti, zrychlení a odbavení cestujících a také vytváření vhodných podmínek pro finanční zabezpečení turistů cestujících do zahraničí.

Z druhého pohledu je cestovní ruch vnímán jako nástroj prohlubování spolupráce mezi jednotlivými zeměmi, upevňování světového míru a také umožňuje poznání způsobu života v jiných zemích.

3.4.3.3. Ekologické prostředí

Člověk je biologický organismus, je odkázán na přírodní zdroje a na životní prostředí. V dnešní době se stává hlavním důsledkem ekonomického růstu zhoršování

životního prostředí, na kterém je cestovní ruch závislý. Ekologické prostředí a cestovní ruch představují výjimečné přírodní podmínky. Proto narušení rovnováhy země může vést ke značnému omezení případně i k likvidaci cestovního ruchu. Musí dojít k určité rovnováze mezi blahobytem, zatížením země návštěvníky a rozvojem cestovního ruchu. Aby tato rovnováha nastala, začala se vydávat opatření, která by zajistila ochranu prostředí kolem nás. V některých státech například mají motorová vozidla zákaz vstupu na území národních parků či chráněné území.

Cestovní ruch musí při svém vývoji zohlednit dopady na okolní prostředí. Základem všeho je zvýšení ekologického smýšlení lidstva a to například ekologickým cestovním ruchem (ekologicky šetrný cestovní ruch).

3.4.3.4. Sociální prostředí

Důležité postavení v rozvoji cestovního ruchu zaujímá také sociální prostředí, které je dáno společenským zřízením. Sociální prostředí zahrnuje rozdělování hrubého domácího produktu, pracovní i životní podmínky, sociální politiku státu, ale také samostatnou úroveň společnosti.

Význam rozdělování hrubého domácího produktu se projevuje zejména v hmotné spotřebě a také spotřebě služeb obyvatelstva, v úrovni výživy, odívání, vybavenosti domácností předměty dlouhodobé spotřeby, ale i na spotřebě veřejné (školské, zdravotnické). Sociální politika vytváří podmínky sociálního zabezpečení občanů, kteří mají nedostačující či žádné příjmy na uspokojení základních životních potřeb. Prostřednictvím státu jsou rozdělovány podpory v nezaměstnanosti, přídavky na děti, důchodové zabezpečení, nemocenské pojištění.

Vztah i zpětná vazba mezi cestovním ruchem a sociálním prostředím se projevuje například různorodostí nabídky produktu. Což umožňuje sociálním skupinám obyvatelstva účastnit se CR (včetně hendikepovaných). Dalším projevem zpětné vazby je zdraví jednotlivce i společnosti nebo kulturní a vzdělanostní úroveň obyvatelstva.

3.4.3.1. Technicko-technologické prostředí

Technicko-technologickým prostředím, které umožňuje rozvoj cestovního ruchu, označujeme dopravní infrastrukturu, technickou informačně-technologickou vybavenost. Vztah mezi cestovním ruchem a dopravou je vzájemně podmiňující. V praxi to znamená, že rozvoj nových forem a druhů cestovního ruchu vyvolává i nové požadavky na rozvoj nových forem, kvalitu, přepravní kapacitu, rozvoj, rekonstrukci

a vybavenost dopravní sítě (např. dálniční tahy). Zvláště významné pro cestovní ruch jsou nové technologie ulehčující poskytování služeb CR. Dochází ke snížení spotřeby energie, vody. Snižují se také počty pracovníků a dochází ke zvýšení efektivity jednotlivých činností (výměna informací, internet jako distribuční kanál, elektronické rezervace atd.).

Vedle pozitivních přínosů působí i značně negativně. Neustálý vývoj cestovního ruchu s sebou přináší stále se zvyšující rychlost, která má za následek omezování zážitků a dojmů z atraktivit cestovního ruchu. V dnešní době jde především o masovou automobilovou přepravu, která způsobuje stále zvyšování počtu dopravních nehod a odstraňování jejich následků.

3.5. Kulturní dědictví v cestovním ruchu

3.5.1. Kulturní cestovní ruch

Prostřednictvím kulturního cestovního ruchu dochází k uspokojování duchovních potřeb lidí. Hlavním motivem tohoto druhu cestovního ruchu je poznávání kulturního dědictví, kultury, způsobu života residentů navštívených cílových míst, ale i možnostmi zábavy a rozptýlení. V praxi pak jde o návštěvy galerií, muzeí, divadelních festivalů, archeologických nalezišť, náboženských a společenských akcí, kulturních pamětihodností. Vytváří symbiózu vzdělávání a účelného trávení volného času. Kulturní cestovní ruch se tedy podílí na zvyšování kulturní, společenské a odborné úrovně lidí. Často je kombinován s jinými druhy cestovního ruchu (např. s rekreací). [2]

Kulturní památky

Z pohledu Rady Evropy jsou kulturním dědictvím hodnoty, které byly vytvořeny nebo „nevytvořeny“ člověkem. Jedná se jak o hodnoty duchovní, tak hmotné. Tyto hodnoty, a tedy celé naše kulturní dědictví bylo vytvořeno, dochováno díky dřívějším generacím, které přejaly vědomosti a zvyky od generací minulých. Prostřednictvím tohoto generačního systému mohlo dojít ke vzniku základu kulturních tradic. [4]

- **Kulturní dědictví** (angl. cultural heritage) = „stavby a skupiny staveb všeobecné hodnoty, umělecká díla, prostranství (místa) hodnotná z historického, estetického, etnologického a antropologického pohledu. Řadíme sem též nehmotné dědictví, tradice, jazyk, životní styl.“ [5, str. 150]

Kulturní dědictví má v každém národnostním celku specifický charakter, který se liší charakterem kulturního dědictví sousedních zemí. Existují však mezi národními kulturními dědictvími různých zemí jisté podobnosti (např. umělecké slohy). I proto můžeme říci, že kulturní dědictví každé země je součástí kulturního dědictví širšího územního celku, který tvoří spolu s okolními zeměmi. Společně širší celky jsou součástí ještě větších celků a to částí kontinentů, celých kontinentů a nakonec i celého světa. [4]

Kulturní dědictví [4]:

- a) nehmotné - duchovní (tance, zvyky, písně, pořekadla)
- b) hmotné -
  - movité (malby, umělecké řemeslo)
  - nemovité (architektura)

Architektonické památky

Architektonické památky se od ostatních stavebních památek liší především díky převažující historicko-dokumentární hodnotě. Patří sem památky profánní (světské předměty a stavby) zahrnující hrady, zámky, tvrze, paláce, domy, městská opevnění či civilní stavby, předměty a zařízení a památky sakrální (církevní stavby a předměty), kde patří kostely, kláštery a ostatní stavby a předměty liturgické funkce. [4]

4. Vymezení a charakteristika zámku Buchlovce a jeho okolí

4.1. Zámek Buchlovce v cestovním ruchu

Převažující část svého života jsem bydlela v Buchlovicích, během těchto let procházela obec četnými rekonstrukcemi a zvelebováním. Hlavní kulturní dominantou Buchlovic byl a je barokní zámek se zahradou plných pestrobarevných pávů a v neposlední řadě také turistů obdivujících právě tyto „naše“ krásy.

V Buchlovicích neustále roste význam cestovního ruchu. Ten však představuje nejenom ekonomický přínos pro celý městys a jeho okolí (např.: památky spadající pod Národní památkový ústav), ale také přináší určité zatížení dané oblasti. Díky existenci památek nadregionálního významu (např.: zámek Buchlovce) dochází zde ke stále se zvyšujícímu pohybu lidské populace. To má za příčinu nutnost vybudování určité ochrany, a to jak například ochrany životního prostředí, tak ochrany památek.

4.2. Správa zámku Buchlovce

Zámek přešel do vlastnictví státu v květnu 1945 společně s hradem Buchlovem a kaplí sv. Barbory. Konfiskace proběhla podle dekretu prezidenta republiky Edvarda Beneše. Správu nad celým komplexem převzala bývalá Národní kulturní komise při Ministerstvu školství a kultury. V letech 1986-2001 byl objekt spravován Památkovou správou Buchlovce, spadající pod ONV (Okresní národní výbor), později Okresní úřad v Uherském Hradišti. [10]

1. ledna 2003 vznikl Národní památkový ústav (dále jen NPÚ), a to jako státní příspěvková organizace s celostátní působností, která je odbornou organizací státní památkové péče dle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů. Činnost této organizace upravuje výše zmíněný zákon, ale také vyhláška Ministerstva kultury České republiky č. 66/1988 Sb. Předchůdcem ústředního pracoviště Národního památkového ústavu byl Státní ústav památkové péče. [25]

Národní památkový ústav organizačně členíme na ústřední pracoviště (dále jen ÚP) v Praze a na územní odborná pracoviště (dále jen ÚOP) v jednotlivých krajích

republiky. Ústřední pracoviště řídí celkovou činnost Národního památkového ústavu. V rozsahu vymezeném vnitřními předpisy přímo zajišťuje veškeré úkoly státní památkové péče. Územní odborná pracoviště zajišťují úkoly státní památkové péče, a to v rozsahu své územní působnosti. V dnešní době spadá zámek Buchlovice pod Územní odborné pracoviště v Kroměříži. [25]

4.3. Státní zámek Buchlovice

Již při prvním pohledu na zámecký komplex je zřejmé, že se jedná o architektonické dílo nadčasové hodnoty. Barokní zámek v malebných Buchlovicích leží na úpatí moravského pohoří Chřibý. Celý zámek i se zahradou je situován ve středu městyse Buchlovice. Byl postaven na způsob italské barokní vily, a to na přelomu 17. a 18. století. Přestože zámek Buchlovice zaujímá přední postavení mezi moravskými stavbami vrcholného baroka, nebyla doposud vyřešena otázka autorství. Projekt této výpravné stavby, bohatě zdobené štukem kamenickými prvky, byl nejprve připisován Domenicu Martinellimu. Jiní znalci uvádějí jako autora původního návrhu stavby například Jana Bernarda Fischera z Erlachu, Baltazara Fontanu či Mořice Grimma. [10]

Většina návštěvníků, kteří kdy do Buchlovic zavítali, shledali toto místo jako stvořené pro romantické procházky plné lásky, porozumění a klidu. Možná k těmto pocitům přispěla i skutečnost, že právě láska byla důvodem ke vzniku této zajímavé stavby. Zámek totiž nechal postavit, podle romantické zkazky, pán Dětřich z Petřvaldu pro svou milovanou manželku Anežku Eleonoru z Colonna-Felsu. Zámek ji postavil jako upomínku na slunnou Itálii, odkud pocházela. Avšak skutečnost už tak romantická nebyla. Anežka Eleonora měla pocházet Tyrol, z obdobně nehostinného hradu, jakým byl v té době i hrad Buchlov. [10]

Jak se říká: „Na každém šprochu, pravdy trochu.“ V roce 1692 se skutečně konala svatba pána Jana Dětřicha s krásnou Anežkou Eleonorou. Stavba měla být zahájena na přelomu 17. a 18. století. Můžeme tedy s jistotou říci, že na zámku zamýšlel pobývat se svou milovanou ženou Anežkou. Ta mu však v roce 1720 umírá. Pán Dětřich znovu nalézá smysl života po boku své druhé manželky Marii Anny Nosticové. Romantický smysl stavby se nevytratil, překrásný zámek nakonec stavil pro obě své chotě. [10]

Zámecký areál je tvořen dvěma komplexy, tzv. „dolní zámek“, což byla hlavní budova, a zámek „horní“, který se také označuje názvem Flóra. Jedná se o půlkruhovitě

stavby, situované přímo naproti sobě. Jsou odděleny čestnými dvory a podélným nádvořím, s dominantní kašnou. Kdyby nedošlo k tomuto předělení, mohlo by se zdát, že se jedna v druhé zrcadlí. [10]

Dolní zámek je tvořen třemi křídly s mansardovými střechami. Byl postaven ve svahu, a tak vytváří dvojí dojem. Stojíme-li na dvoře, zdá se nám zámek přízemní, avšak z pohledu zámeckého parku vypadá budova jako patrová. Dominantou dolního zámku se stala osmiboká věž s kupolovitou střechou, která ve svém přízemí skrývá oválnou salla terrenu. Nad ní se rozprostírá nejdůležitější prostor celého dolního zámku, dvoupatrový Hlavní sál. [7]

Budova horního zámku byla zpočátku určena pro byty služebnictva a ve střední části pro konírnu. Při přeměně na pohostinské pokoje nechali střed budovy otevřít průjezdem, kde byla umístěna mramorová socha Flory italského původu. Vjezdy horní budovy byly přestavěny v terasu se zábradlím a ve středu se schodištěm, pilíře osazeny vázami a sochami puttů. [10]

Koncem 19. století a začátkem 20. století byl zámecký areál upravován uherskohradišťským architektem Dominikem Feyem a vídeňským profesorem Otmarem Leixnerem do podoby reprezentačního sídla majitele, rakousko-uherského diplomata a pozdějšího ministra zahraničních věcí, Leopolda II. Berchtolda. V této době došlo k rozsáhlým úpravám interiérů (Jídlna, Knihovna). K ložnicím přistavěl dle moderních stylů koupelny a například tzv. Stříbrný salon Eleonory z Petřvaldu obdržel stylový lousseizní kabátek. K úpravám interiérů se přistupovalo citlivě, aby nedošlo k narušení jednotného barokního rázu, který má celý areál. [7]

V horní budově došlo ke zrušení konírny a zpětnému postavení v zadní části parku, kde je dnes Obřadní síň. Došlo také k významné výstavbě vrátnic se stepanými bránami, vjezdem a vchody do zámku. Mansardová střecha Dolního zámku byla zkrášlena vikýři a atikové balustrády byly rozšířeny až nad zahradní křídlo. Celý areál byl zkrášlen kamenosochařskými prvky a plastikami. [7]

4.4. Historie majitelů

Dějiny zámku navazují na historii nedalekého hradu Buchlova, který patřil až do počátku 16. století ke královským hradům a poté k sídlům významných šlechtických rodů (Žerotínové, Zástřizlové, Petřvaldští a Berchtoldové). V roce 1511 získal Arkleb Trnavský z Boskovic právo vyplatit hrad ze zástavy. Toto právo se mu však nepodařilo využít, a tak se hrad dostává do dědičné držby šlechty někdy

v roce 1520. Tohoto roku se hradu ujímá rod Žerotínů. Přelomem roku 1542 a 1543 kupuje panství Jan Ždáňský ze Zástřizl. Rody Zástřizlů, Ždáňských a poté Prakšických zde žili přes 100 let. Posledním mužským potomkem Petřvaldských byl Bernard Jan Nepomuk, syn Zikmunda Karla. Po jeho smrti spadá správa celého panství jeho sestře Marii Terezii Petřvaldské, která zahynula při pádu z koně a poté její sestře Marii Eleonoře. Ta odkázala panství svému synovci Leopoldu I. Berchtoldovi, tím se dostává hrad i zámek do rukou rodu Berchtoldů z Uherčín. Jeho potomci pak buchlovické panství vlastnili až do roku 1945, kdy zámek na základě Benešových dekretů přešel do vlastnictví státu. Existence celého zámeckého areálu v Buchlovicích byla tedy neodmyslitelně spojena se dvěma rody- Petřvaldskými ze Zástřizl a hrabaty Berchtoldovými. [10]

4.4.1. Poslední z Petřvaldů [7]

Rod Petřvaldů využíval zámek jako letní sídlo a na zimu se vraceli zpět na hrad Buchlov. Teprve až v druhé polovině 18. století se nastěhovali do Buchlovic natrvalo, to však nemělo dlouhého trvání. Bernard Jan Petřvaldský, vnuk zakladatele zámku Jana Dětricha, zemřel svobodný v pouhých dvaceti devíti letech. Zřejmě šlo o záměrnou otravu jedem, která byla zapříčiněna nešťastně formulovanou závětí jeho strýce. V závěti stálo, že pokud zemře bezdětný, mají Cetechovice, Kostelec, Přerov, Roštín, Střílky a Tovačov připadnout spřízněné rodině Kuenburků. Ti však nechtěli ponechat nic náhodě a Bernardu Janu Petřvaldskému ke smrti napomohli.

4.4.2. Leopold Berchtold – obětavý filantrop

Původní vlastní starého šlechtického rodu Berchtoldů z Uherčic jsou Tyroly. Počátkem 17. století se usadili na území Moravy, avšak do dějin českých zasáhli určitým významem už v roce 1278. Traduje se, že jejich praotec v bitvě na Moravském poli zasadil smrtelnou ránu králi Přemyslu Otakarovi II. a za jeho statečnost a oddanost byl povýšen do rytířského stavu. [10]

Leopold I. Berchtold byl velice vzdělaný, vystudoval filozofii a práva, mluvil více než deseti jazyky. V roce 1780 požádal svoji tetu, aby ho vyplatila za 40 000 zlatých z jeho podílu na buchlovickém panství. Za tyto peníze poté absolvoval zajímavou 17 let dlouhou výpravu po Evropě, Asii, Africe, která měla zejména sociologický a etnografický záměr. I když cestoval, stále se vzdělával na zahraničních univerzitách. Navštívil Itálii, Německo, Francii, Británii, Španělsko, Portugalsko,

procestoval severní Afriku i Malou Asii. Na svých cestách se snažil pomáhat lidem, kteří trpěli bídou, či byli v různých nebezpečnostech. Zabýval se pomocí tonoucím, ochranou novorozenců, snažil se také rozvést teorii o ožívování zdánlivě mrtvých osob. Touto teorií byl doslova posedlý, jelikož s pohřbíváním zaživa se setkal ve vlastní rodině. Jeho bratr Mořic zemřel v jednátřiceti letech, jelikož šlo o závažnou infekční chorobu, musel být co nejdříve pohřben. Za nějaký čas, kdy došlo k otevření rodinné hrobky, zjistili, že víko rakve bylo odsunuto a paže mrtvého byla značně okousána. [10]

Hned jak se Leopold vrátil domů z cest, snažil se vylepšit životní podmínky všem svým poddaným. Chtěl zavést pokrokové zemědělské metody, v obcích zakládal školy a chudým levně prodával brambory a obilí. Často jim vypomohl i se šatstvem či penězi. Na zámku byla vždy pro potřebné připravena vytápěná a osvětlená místnost. Leopold byl odvážný a milosrdný pán, dokázal odložit svoji hrdost, klekl před císaře a vyprosil tak milost pro šest vojáků, kteří byli odsouzeni za rebelii k trestu smrti. Ač se Leopold věnoval více činností, k jeho hlavním zájmům patřila především zdravotní péče. Snažil se propagovat očkování proti neštovicím, na Moravě dokonce založil odnož anglické záchranné společnosti Humane Society. [7]

Vyvrcholením jeho snah bylo založení nemocnice v Buchlovicích v roce 1797. Ta sídlila přímo v zámku v Buchlovicích, zatímco sám Leopold se svou rodinou žil střídavě na Buchlově či na podstatně skromnějším zámku ve Smrad'avce. Nemocnice byla na tehdejší dobu velice dobře zařízená. Měla 33 místností, operační pokoj, 2 koupelny a najednou se zde mohlo léčit až 160 pacientů, již měli k dispozici lékaře, duchovního a 44 ošetřovatelů a 2 ošetřovatelky. Cedule umístěné na hranicích panství hlásaly, že v nemocnici v Buchlovicích přijmou každého nemocného člověka s láskou a budou o něj vzorně a bezplatně pečovat. Za odměnu musel každý vyléčený pacient slíbit, že pomůže prvnímu nemocnému, kterého potká. Dobročinnost, ta se ne vždy vyplácí. Za napoleonských válek byl Leopold jmenován inspektorem vojenských nemocnic, což se mu stalo osudným. Chtěl pomáhat nemocným, ale sám se při ošetřování raněných po bitvě u Asparn nakazil tyfem a 26. 7. 1809 umírá. Jeho tělo ještě nestačilo najít pokoje a jeho rodina nechala nemocnici zavřít. Není se čemu divit! Panství bylo díky Leopoldově dobročinnosti značně zadluženo. Byla zde i myšlenka o samotném prodeji panství. [7]

4.4.3. Leopold II. – politik, jenž „zavinil“ první světovou válku [3, str. 31]

„Do historie doslova celé Evropy se vryla v prvním desetiletí 20. století jedna neblahá událost, která se odehrála právě v buchlovickém zámku, v rezidenci Leopolda II. Berchtolda. Tento muž se vydal na politickou a diplomatickou dráhu a jeho význam u rakouského císařského dvora výrazně stoupl po sňatku s Ferdinandou Károlyiovou, pocházející z vlivné uherské aristokratické rodiny. Po několikátém působení na konzulátech v Londýně a Paříži se stal velvyslancem v Petrohradě a právě v tomto období, 15. a 16. září 1908, umožnil v Buchlovicích tajné jednání rakousko-uherského ministra zahraničí Aloise Lexy Aehrenthala a jeho ruského protějšku Alexandra Petroviče Izvolského. Předmětem schůzky byly problematické poměry na tehdejších Balkáně, o kterýjevili obě mocnosti zřejmý zájem. Výsledek buchlovického jednání se dostavil již po několika dnech. Došlo k rakouské anexi území Bosny a Hercegoviny, která stála na počátku řetězce osudných událostí, jež vyvrcholily vypuknutím první světové války v létě 1914. Ale to už Berchtold zaujímal místo ministra zahraničí Rakouska-Uherska, z něhož abdikoval hned počátkem následujícího roku. Za jeho aktivní působení při vzniku válečného konfliktu byl po rozpadu monarchie potrestán mimo jiné tím, že nesměl trvale pobývat na území nově vzniklé Československé republiky, s výjimkou krátkodobých pobytů, povolaných vysokými státními orgány.“

4.5. Grafická sbírka zámku Buchlovice

Na zámku v Buchlovicích se nachází významná grafická sbírka, pocházející z období od 16. do počátku 19. století. Jedná se zejména o práce německých a středoevropských umělců (rytiny Lucase Leydena, alegorie Pietra Breughela st., grafiky Henrika Goltzia, Rembrandtovy grafické listy). Sběrka spatřila světlo světa díky Leopoldovi I. Berchtoldovi a jeho synovi Zikmundovi. Vznikala během 19. století a největšího rozmachu dosáhla v druhé polovině tohoto období, kdy se již zájem sběratelů může opřít o kvalifikovaný umělecký trh. Sběrka také dokládá rozvoj sběratelství v 19. století, stále se zvyšující odborný přístup k získávanému materiálu a také velkou zálibu ve výtvarné kultuře. Ve sbírce můžeme nalézt také práce šlechtických majitelů, kde můžeme najít především náčrty z dalekých cest, či důkaz o amatérském pěstování výtvarné kultury. Na konci 19. století dosahuje celá sbírka takových rozměrů, že musí dojít k jejímu depozitnímu zpracování. V této době dochází k významnému zrestaurování starších grafik. Celá grafická sbírka obsahuje 6 378 děl

a patří k nejcennějšímu majetku, co zámek či hrad vlastní. Sbíрка není veřejně zpřístupněná, slouží jen k badatelským účelům. [10]

4.6. Zámecká zahrada a park

Společně s výstavbou zámku se zakládala od počátku 18. století i samotná zahrada, která představuje jednu z našich nejvýznamnějších památek tzv. historické zeleně. Stala se neodmyslitelnou součástí reprezentační architektury šlechtického sídla. Terén celé zahrady, který se svažuje od západu k východu, je terasovitě uspořádán. K celé zahradě patří neodmyslitelně potok, který protéká v podélné zámecké ose, a tak odděluje jednotlivé terasy. K původnímu parku, který byl vytvořen ve francouzském stylu, později přibyla i jeho anglická část, založená na nepravidelném střídání lučin, skupinek jehličnanů, listnanů, s významným podílem exotických dřevin. [10]

K podstatnému rozšíření zeleného areálu došlo za rodu Berchtoldů. K původnímu parku, který byl vytvořen ve francouzském stylu, vznikal postupně na nových plochách krajinářský park anglického typu, jež se vyznačoval nepravidelností střídání lučin, skupinek jehličnanů a listnáčů, s významným podílem exotických dřevin. Leopold I. Berchtold položil základ dendrologické hodnoty zámku. Když panství patřilo Zikmundovi I. Berchtoldovi, došlo k úpravě zahrady v duchu módního romantického cítění podle plánu J. Lacovského a zahrada byla rozšířena o obor. Avšak koncem předminulého století byla zahradě vrácena původní podoba. Park postupně oživily sochy: sochy Apolla a Diany, čtyři alegorie světadílů a například socha Flóry. V roce 1988 také zámecký park oživily sochy Cyrila a Metoděje, které dříve stály při cestě proti hradu Buchtovu. [10]

Velký význam pro udržení architektonických a biologických hodnot zámeckého parku mělo po roce 1945 zabezpečení odborné údržby a obnovy. Během 60. let 20. století došlo k postupné biologické a kompoziční obnově, prováděly se nové výsadby sortimentů dřevin. V parku se založily sortimentální sbírky rododendronů a byly obnoveny sbírky kbelíkových dekoračních rostlin. Od roku 1981 se zde každým rokem prezentuje sbírka světového sortimentu fuchsii ze zámeckého zahradnictví, o kterou se zasloužil Ing. Pavel Vlášek. [10]

4.7. Hrad Buchlov a kaple sv. Barbory

4.7.1. Hrad Buchlov

„Jeden jest v zemích českých Buchlov, ne tak dle jména, ale po své minulosti, po svém někdejší významu. A jestliže do dneška hrad Buchlov z dávné minulosti neporušen přečnává do přítomnosti, tj. zásluhou dřívějších i nyníjších jeho pánů, kteří s opravdovou pietou lnuli a lnou k tomuto pamětníku starých časů. I můžeme zajisté chválu vzdáti těm pánům tak, jako bychom těžko nesli, kdyby se Buchlov nechával pustnouti. Příliš ujala se myšlenka mezi námi, aby se zachovával starožitný ráz tak v Praze jako všude jinde, než abychom mohli k sobě připustiti myšlenku, že Buchlov někdy klesne v rozvaliny. Ne a nikoli! Kraj hradišský bez Buchlova, ne, toho nelze ani mysliti!“ [9, str. 4]

Hrad Buchlov leží v horském pásnu Chřiby, které se táhne středem Moravy. Odděluje severní roviny Hané od jižních nížin Slovácka. Založení hradu je dle romantické báje minulých staletí připisován markomanské královně Fritigildě. Faktem však zůstává, že první zmínky o hradu se objevují v první polovině 13. století. Funkce hradu byla obranná a hospodářská. Buchlov se stal správním střediskem s královskou soudní pravomocí (tzv. lovecké právo). Ve vlastnictví hradu Buchlova se vystřídaly moravské rody pánů ze Žerotína, ze Zástřizl a Petřvaldu. Posledními majiteli se stali hrabata Berchtoldové z Uherčic, kteří již pobývali na zámku v Buchlovicích.[6] [8]

4.7.2. Kaple sv. Barbory na Modle

Hrad Buchlov je spjat s vrchem Modlou, na kterém dnes stojí kaple sv. Barbory. Vznik první kaple můžeme klást do 13. století. Ke stavbě nejspíše došlo v souvislosti s raně gotickou stavební činností na nedalekém Buchlově. První písemná zmínka o Barborce, jak je lidově zvána, pochází z roku 1412. Během let Barborka chátrala. Proto se rozhodl tehdejší majitel panství, že postaví budovu novou a prostornější. Stavba získala novou podobu s křížovým půdorysem a centrální osvětlovací kopulí. Kaple později sloužila jako rodinná hrobka (rod Berchtoldů). U Barborky se odedávna sloužily dvě poutní bohoslužby (svátek sv. Barbory, Druhá neděle velikonoční). Dnes se zde odehrávají svátky Nanebevzetí Panny Marie a Nejsvětější trojice. [3]

5. Výsledky analýzy

5.1. SWOT analýza

Mezi základní metody strategické analýzy patří analýza SWOT, kterou jsem si ve své práci vybrala pro zjištění orientačního stavu zámku Buchlovice. SWOT– analýza v sobě skrývá zkratky počátečních písmen slov Strengths (silné stránky), Weaknesses (slabé stránky), Opportunities (příležitosti) a Threats (hrozby).

Pomocí analýzy silných a slabých stránek získám bližší pohled na interní faktory a díky příležitostem a hrozbám zjistím vnější faktory, které ovlivňují zámek.

SWOT – analýza mi ukáže, které aspekty, je potřeba potlačit nebo posílit, ke kterým je potřeba stanovit předběžná opatření a v neposlední řadě, které by měly „zhmotnit“ do budoucna (příležitosti).

Silné stránky

- Význam zámku Buchlovice přesahující hranice České republiky
  - Kvalita architektury
  - Rozsáhlé sbírky
  - Proslulost majitelů
  - Významné místo v dějinách habsburské monarchie
- Zámek je majitel jedné z nejvýznamnějších a nejproslulejších sbírek fuchsů ve střední Evropě
- Znalosti, dovednosti, vlastní invence vedení zámku Buchlovice (správce objektu)
- K zámku patří jedna z nejkrásnějších a nejobdivovanějších zahrad Moravy
- Součástí areálu zámku Buchlovice je Záchranná stanice volně žijících živočichů
- Konání tradičních akcí (košť vína, kosecké písně, Velikonoce atd.)
- Spolupráce s firmou – VICHHR production (pořádání Buchlovského léta)
- Dobrá dopravní dostupnost
- Poloha v centru městyse
- Zámek leží v turistické oblasti
- Bezbariérové vstupy na akce

- Propagace v rámci televizního pořadu Toulavá kamera
- Získávání externích příjmů (pronájem prostor: televize, reklamní agentury atd.) - navýšení rozpočtu zámku
- Vytvoření nových webových stránek zámku Buchlovice (přehlednější, nový moderní vzhled)
- Existence nového produktu – prohlídka parku s průvodcem

Slabé stránky

- Nedostatek pracovních úvazků
- Nedostačující komunikace s IC Buchlovice
- Nedostatek odborné pracovní síly (zámecká zahrada a průvodci)
- Neefektivní spolupráce hradu Buchlova se zámek Buchlovice
- Malá nabídka suvenýrů souvisejícím se zámek Buchlovice
- Velice špatný stav občerstvení v areálu zámecké zahrady (vytvoření širší nabídky)
- Nedostačující značení v areálu zámecké zahrady
- Nedostatek laviček a míst k odpočinku v zámecké zahradě
- Zdlouhavý proces komunikace mezi NPÚ a vedením zámku
- Neexistence propojení mikroregionu Buchlov cyklostezkami
- Špatná viditelnost přechodu před zámek – ohrožení projíždějícími automobily
- Neexistence loga zámku - prostřednictvím značky zvýšit známost zámku Buchlovice (např.: páv, zdobné písmena v názvu atd.)

Příležitosti

- Přímá spolupráce hradu Buchlova a zámku Buchlovice
  - Zvýhodněné vstupné
  - Možnost vzniku naučné stezky
  - Zajistit odvoz návštěvníků z hradu na zámek (velká vzdálenost)
- Možnost spolupráce se školami, organizacemi volného času
- Vznik nových produktů – např.: dvoudenní vstupné

- Využívání evropských zdrojů (strukturálních fondy EU, Norský finanční fond)
- Zajištění rekvalifikačního kurzu pro vedení objektu – Manažer projektu strukturálních fondů EU
- Vznik spolupráce s obcí (dotace, propagace)
- Využití zámecké zahrady k obřadům (svatební obřad v zahradě)
- Údržba a obnova historicky významných památek v areálu zámku
- Vznik spolupráce vedení zámku Buchlovice a občanského sdružení - Sdružení pro rozvoj cestovního ruchu městyse Buchlovice, o. s.
- Vznik služeb pro cykloturisty v rámci zámku (úschovna kol)

Ohrožení

- Stále se zvyšující schodek státního rozpočtu (předpokládaný pro rok 2011 – 135 mld. Kč)
  - Snižování rozpočtu Ministerstva kultury
  - Snižování rozpočtu Národního památkového ústavu
    - Chátrání historických objektů (stavební stagnace)
    - Nedostatek finančních zdrojů na mzdy zaměstnanců
    - Odliv kvalifikované pracovní síly
- Nestabilita vlády, stále se měnící kulturní politika (navyšování rozpočtových opatření v rozpočtu ministerstva kultury)
- Vlivem stále působící krize – snížené důchody domácností – nezbývá na kulturní vyžití
- Vandalismus
- Ohrožení ze strany konkurence (nabídka jiných historicky atraktivních památek)
- Stagnace NPÚ
  - Rozhodování
  - Strategické koncepty
  - Postoj k inovacím
- Ohrožení konkurencí v rámci stagnace doprovodných akcí zámku
- Snížená dostupnost - uzavírky silnic (např.: směr Brno)

5.2. Dotazníkové šetření

Získání dat bylo provedeno prostřednictvím dotazníkového šetření, a to metodou osobního dotazování.

V úvodu dotazníku byli respondenti osloveni a seznámeni s účelem sběru dat. Dotazník se skládá z 20 jednoduchých a časově nenáročných otázek. První část dotazníku obsahuje otázky, které jsou zaměřeny přímo na spokojenost respondentů se službami zámku Buchlovice. Do druhé části dotazníku jsem zařadila otázky identifikační. V dotazníku převažují otázky dichotomické, kdy respondentovi jsou dány pouze dvě možnosti odpovědi (ano/ne). Dále se v dotazníku objevily otázky výběrové (výběr jediné nabízené alternativy) a škálové (míra ohodnocení vyjádřena na škále 1-5). Díky obtížnosti interpretace a následnému zpracování výsledů je v dotazníku pouze jedna otázka otevřená. Dotazování respondentů proběhlo na dvou místech (zámecká zahrada zámku Buchlovice, městys Buchlovice) a to v období září 2010 – únor 2011.

Dotazník jsem nejprve otestovala na 15 respondentech. Prověřila jsem srozumitelnost a vhodnost formulace otázek v dotazníku. Po následné úpravě jsem dotazník rozdala jednotlivým respondentům.

Šetření jsem zaměřila zejména na návštěvníky městyse Buchlovice, také na domácí obyvatelstvo. Dále nebylo šetření nijak omezeno (např.: demografickými znaky - věk, pohlaví atd.). Dle dotazníků byli respondenti v poměru 3:1 (ženy, muži).

Celkem se mi podařilo získat 100 vyplněných dotazníků, které jsem zpracovala a vyhodnotila za pomoci programů Statistica a MS Excel. Díky tomu, že bylo dotazníkové šetření provedeno osobním dotazováním, návratnost dotazníků byla 100%.

5.2.1. Stanovení hypotéz

Statistická hypotéza je určité tvrzení, představující možné jevy, které mohou být potvrzeny nebo vyvráceny. Postup, kterým ověřujeme danou hypotézu, se nazývá “test statistické hypotézy“. [1]

Dosažené výsledky z testu hypotéz nejsou překvapující. Většina výsledků dopadla dle mých očekávání. V první hypotéze vyšla závislost ochoty zaplatit vyšší vstupné při vyšších čistých měsíčních příjmech a naopak. V tomto případě se však zámek neřídí přímo poptávkou, protože snížení cen vstupného by při zvýšení návštěvnosti nepřinesla adekvátní výnosy ze vstupného. Z druhé hypotézy vyplývá, že návštěvníci preferují kvalitu poskytovaných informací nezávisle na věku. Při

testování třetí hypotézy se prokázala nezávislost mezi spokojeností se službami občerstvení a pohlavím, dle četnosti z dotazníkového šetření je 77 % respondentů se službami občerstvení nespokojena. Ve čtvrté hypotéze vznikla závislost mezi věkovou kategorií a způsobem získávání informací. Jako nejvíce využívaný zdroj informací, bez ohledu na věkovou kategorii, je získávání informací přes internet. Mírné překvapení přinesl výsledek poslední hypotézy, a to že vznikla závislost mezi věkovou kategorií a spokojeností s programem akcí a výstav zámku.

H_0 : *Výše vstupného, kterou jsou návštěvníci ochotni zaplatit, je nezávislá na výši čistého měsíčního příjmu.*

Tab. 5.1 Hypotéza č.1

Statistika	Výše vstupného, kterou jsou návštěvníci ochotni zaplatit, je nezávislá na výši čistého měsíčního příjmu.	
	Chí-kvadr.	p-hodnota
Pearsonův chí-kv.	30,07437	p=0,00272

Zdroj: Program Statistica CZ

P-hodnota je menší než α ($\alpha = 0,05$) což znamená, že s 95% pravděpodobností zamítáme nulovou hypotézu. Výše vstupného, které jsou ochotni návštěvníci zaplatit, tak je závislá na výši čistého příjmu.

H_0 : *Preference kvality poskytovaných informací je nezávislá na věkové skupině.*

Tab. 5.2 Hypotéza č. 2

Statistika	Preference kvality poskytovaných informací je nezávislá na věkové skupině.	
	Chí-kvadr.	p-hodnota
Pearsonův chí-kv.	17,33436	p=0,69064

Zdroj: Program Statistica CZ

P-hodnota je větší než α , tedy s 95% pravděpodobností nezamítáme nulovou hypotézu. Preference kvality poskytovaných informací není závislá na věkové skupině.

H_0 : *Spokojenost se službami občerstvení v zámku Buchlovice je nezávislá na pohlaví.*

Tab. 5.3 Hypotéza č. 3

Statistika	Spokojenost se službami občerstvení v zámku Buchlovice je nezávislá na pohlaví.	
	Chí-kvadr.	p-hodnota
Pearsonův chí-kv.	0,7648179	p=0,38183

Zdroj: Program Statistica CZ

P-hodnota je větší než α , tedy s 95% pravděpodobností nezamítáme nulovou hypotézu. Spokojenost se službami občerstvení v zámku Buchlovice není závislá na pohlaví.

H_0 : *Způsob získání informací o zámku je nezávislý na věkové kategorii.*

Tab. 5.4 Hypotéza č. 4

Statistika	Způsob získání informací o zámku je nezávislý na věkové kategorii.	
	Chí-kvadr.	p-hodnota
Pearsonův chí-kv.	37,14207	p=0,01623

Zdroj: Program Statistica CZ

P-hodnota je menší než α ($\alpha = 0,05$) což znamená, že s 95% pravděpodobností zamítáme nulovou hypotézu. Způsob získávání informací tak je závislý na věkové kategorii.

H_0 : *Spokojenost s programem akcí a výstav je nezávislá na věkové kategorii.*

Tab. 5.5 Hypotéza č. 5

Statistika	Spokojenost s programem akcí a výstav je nezávislá na věkové kategorii.	
	Chí-kvadr.	p-hodnota
Pearsonův chí-kv.	17,49568	p=0,01447

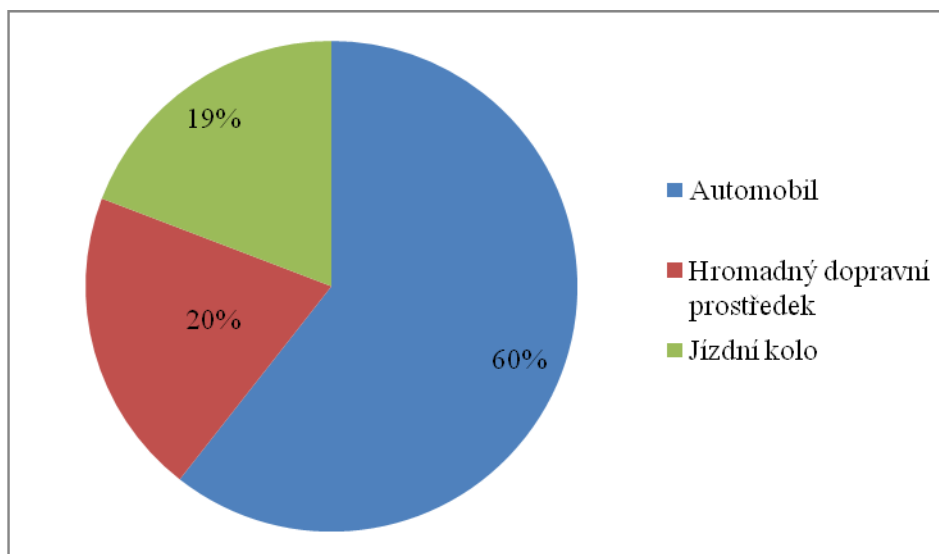
Zdroj: Program Statistica CZ

P-hodnota je menší než α ($\alpha = 0,05$) což znamená, že s 95% pravděpodobností zamítáme nulovou hypotézu. Spokojenost s programem akcí a výstav tak je závislý na věkové kategorii.

5.2.2. Vyhodnocování četností

Po zpracování dat, získaných pomocí dotazníkového šetření, jsem vytvořila ke každé otázce tabulku četností v programu MS Excel. Ve své práci jsem interpretovala a graficky znázorňovala jen ty otázky, které se vyznačovaly zvýšenou četností odpovědí, nebo byly svým výsledkem důležité pro další části analýzy.

Graf 5.1 Otázka č. 1 – Jakým dopravním prostředkem jezdíte nejčastěji na výlety?

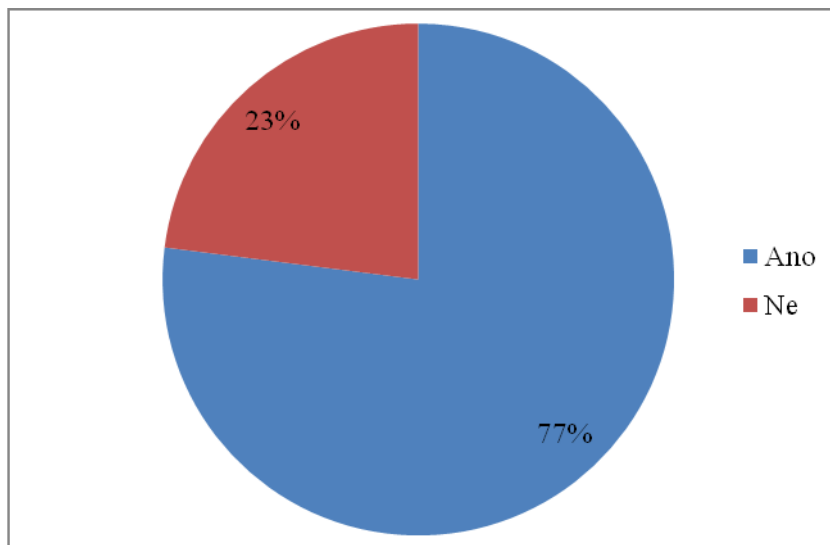
Zdroj: Vlastní průzkum

U otázky č. 1 jsem chtěla zjistit, jakým dopravním prostředkem jezdí lidé nejčastěji na výlety. Nejčastějším způsobem dopravy byla jízda automobilem (60 %), což se v dnešní době fenoménu automobilové kultury není čemu divit. Automobilismus patří k významným dispozičním prvkům dnešní doby.

20 % dotazovaných využívá služeb hromadné dopravy (hromadné dopravní prostředky- autobus, trolejbus, tramvaj, metro atd.)

Jen procento za hromadnými dopravními prostředky se umístila možnost dopravy na výlety za pomoci jízdního kola (19 %). Nejen že je cyklistika považována jako šetrný způsob dopravy, ale lidé při této aktivitě mohou relaxovat, sportovat a vnímat více své okolí. Ačkoli doprava za pomoci jízdního kola je až za možností dopravy automobilem či hromadnou dopravou, tak téměř 20% podíl není zanedbatelný.

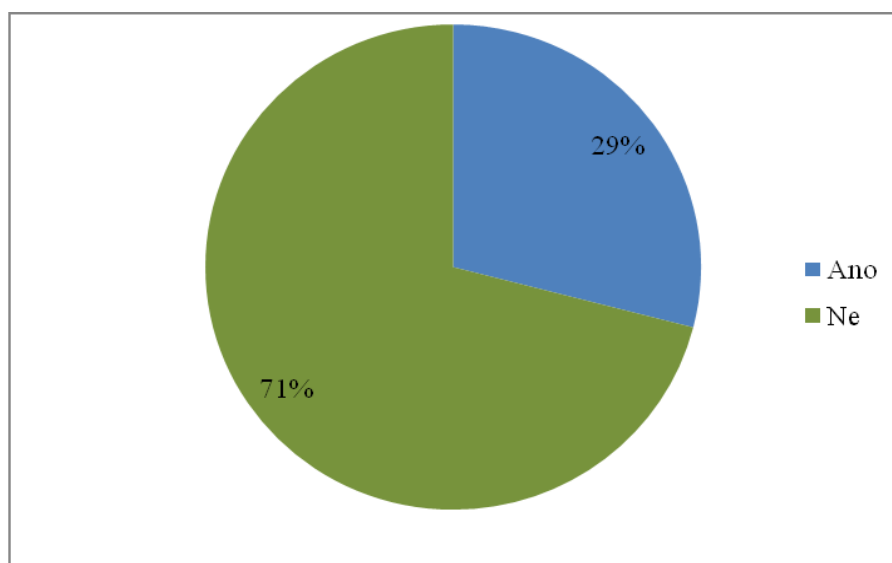
Graf 5.2 Otázka č. 4 – Považujete počet a viditelnost ukazatelů směřujících k zámku Buchlovice za dostačující?

Zdroj: Vlastní průzkum

Ukazatelé směřující k zámku zhodnotili respondenti 77 % jako za dostačující. Zajisté tomu napomohl záměr České centrály cestovního ruchu, kdy z její strany vzešel nápad o maximální informovanosti turistů o kulturním a historickém potenciálu naší země prostřednictvím dopravních značek umožňující značení kulturních a turistických cílů. Ve Zlínském kraji byl tento projekt ukončen koncem roku 2009.

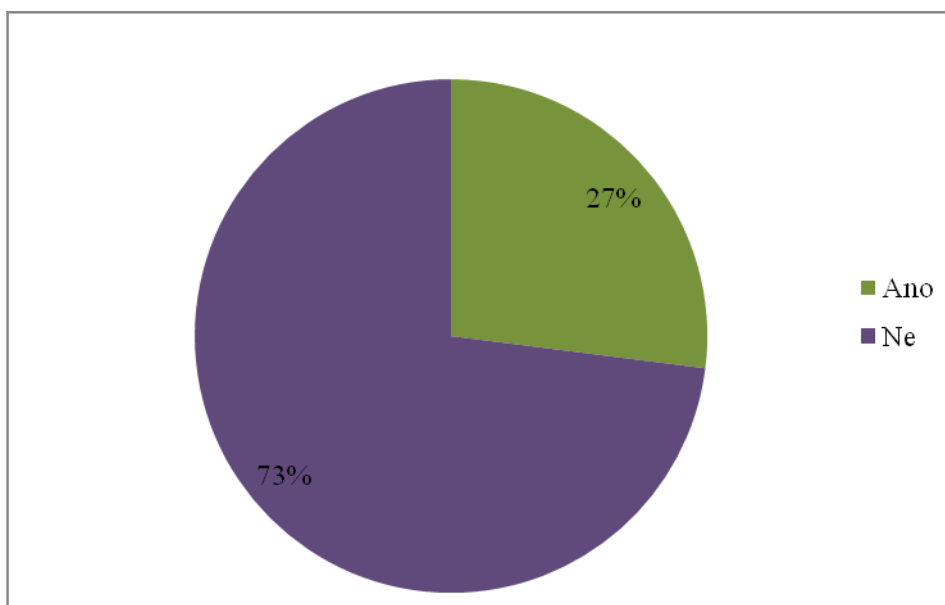
Graf 5.3 Otázka č. 5 – Byli jste spokojeni s nabídkou sortimentu suvenýrů v zámku Buchlovice?

Zdroj: Vlastní průzkum

71 % dotazovaných nebylo spokojeno s nabídkou suvenýrů, poskytovaných zámkem v Buchlovicích. Suvenýry jsou prodávány jak občerstvením v zámecké zahradě, tak i IC Buchlovice, přesto je nabídka velice omezená. Pouhých 29 % bylo s nabídkou suvenýrů spokojeno.

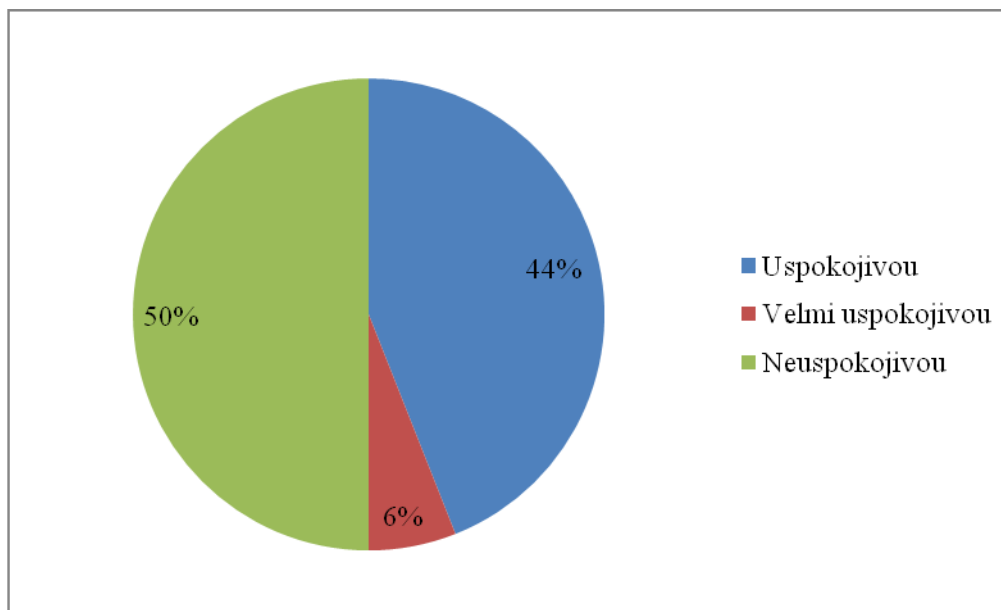
Graf 5.4 Otázka č. 7 – Byli jste spokojeni s výkladem průvodců v zámku Buchlovice?

Zdroj: Vlastní průzkum

Z grafu jde jednoznačně vyčíst, že 73 % dotazovaných bylo s výkladem průvodců nespokojeno. Možnou příčinou tohoto výsledku je skutečnost, že průvodcovskou činnost zde vykonávají brigádníci z řad studentů. Většinou tito studenti studují obor bez zaměření na historii a kulturu. Dalším důvodem může být skutečnost, že průvodci pocházejí z jiných obcí, než jsou Buchlovice.

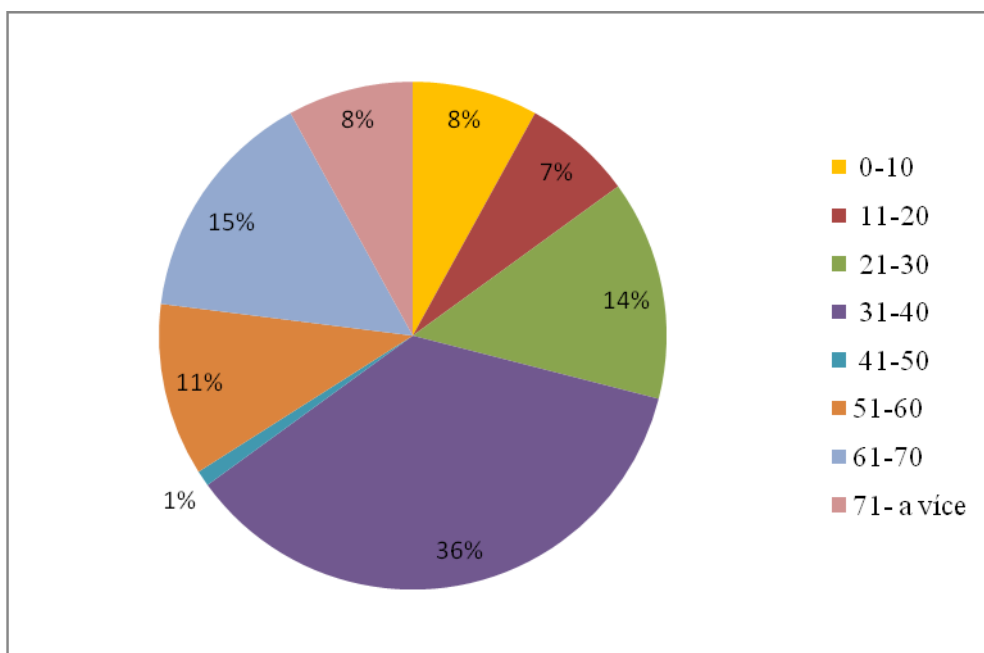
Graf 5.5 Otázka č. 8 – Považujete šíři poskytovaných informací v zámku Buchlovice za – uspokojivou, velmi uspokojivou, neuspokojivou.

Zdroj: Vlastní průzkum

U otázky č. 8 jsem chtěla zjistit, jak lidé vnímají šíři poskytovaných informací v zámku Buchlovice. Tyto informace jsou poskytovány pracovníky zámku (průvodce, prodejce vstupenek, správa zámecké zahrady atd.). 44 % dotazovaných viděli tento stav za uspokojivý, pouze 6 % dotazovaných zhodnotilo šíři poskytovaných informací za velmi uspokojivou a 50 % respondentů zhodnotilo tuto otázku za neuspokojivou.

Graf 5.6 Otázka č. 17 – Věk

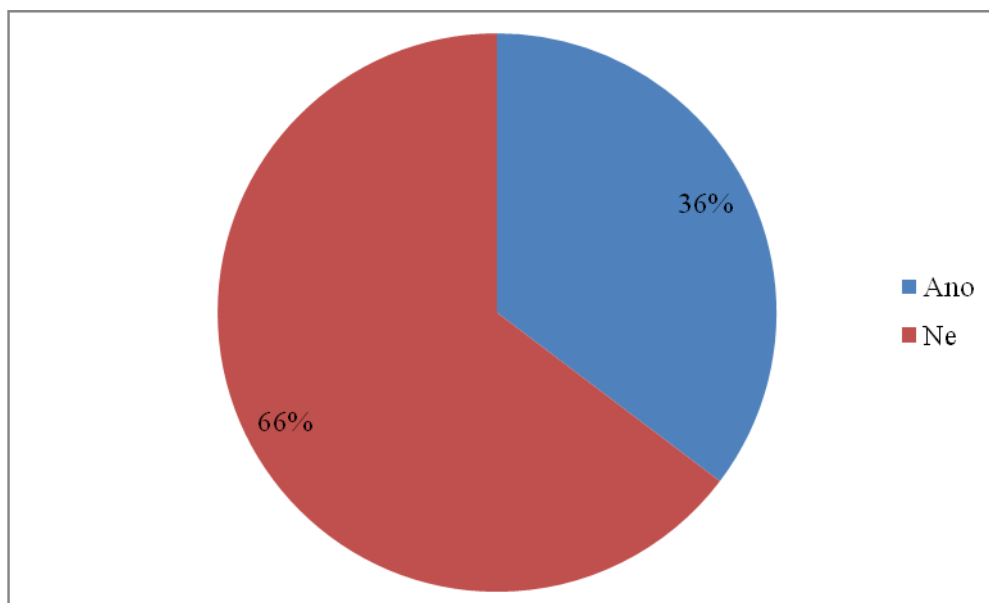
Zdroj: Vlastní průzkum

V dotazníku jsem uvedla identifikační otázku – věk. Bylo to z důvodu zjištění věkového zastoupení návštěvníků. Na tuto věkovou skupinu pak může zámek zaměřit program či druhy výstav. Dalším důvodem bylo zjistit, jaká věková skupina zámek nenavštěvuje, a případně se zaměřit na tvorbu zajímavé nabídky pro tyto věkové skupiny respondentů – vstoupení do nového segmentu zákazníků.

Do zámku v Buchlovicích zavítají návštěvníci nejčastěji ve věku v rozmezí 31-40 let (36 %). Další věkovou skupinou byli lidé v důchodovém věku 61-70 let (15 %), jen o procento méně návštěvníků navštíví zámek v Buchlovicích věková skupina 21-30 let (14 %). Ostatní věkové skupiny se pohybovali v rozmezí 8 %-1 %.

Graf 5.7 Otázka č. 20 – Jste obyvatel městyse Buchlovice?

Zdroj: Vlastní průzkum

Ve svém dotazníku jsem uvedla i otázku, zda pochází daný respondent z Buchlovic, či ne. Dá se totiž předpokládat, že obyvatel Buchlovic do zámeckého areálu zavítá vícekrát, než daleký turista.

Z grafu 5.7 vyplývá, že z 66 % navštíví Buchlovice turisté z jiné obce, města či kraje. Z 36 % se jedná o domácí obyvatele.

5.3. Srovnání základních údajů

5.3.1. Návštěvnost vybraných zámků

Návštěvnost zámku Buchlovice a jeho okolí

Každý rok mohou zámky a hrady ve Zlínském kraji zaznamenat příliv nedočkavých turistů. Návštěvníci dychtiví po atmosféře dávných dob, romantických zkazkách a vzrušující historii, zde mohou naleznout od každého něco. Ve své práci bych chtěla porovnat návštěvnost zámku v Buchlovicích s návštěvností zámku ve Vizovicích, Bučovicích, ale i například s památkami UNESCO – zámku Lednice a zámku v Kroměříži. Zajímavým srovnáním návštěvností bylo zajisté to s majestátným hradem Buchlovem, který je od zámku vzdálen jen pár kilometrů. Do srovnání návštěvnosti

jsem zahrnula i zámek Boskovice, který je v soukromém vlastnictví. Odlišuje se tak od ostatních zámků, které spadají pod správu Národního památkového ústavu.

Než uvedu zpracování návštěvnosti jednotlivých objektů, ráda bych pár větami charakterizovala vybrané zámky.

Zámek Bučovice [19]

Bučovický zámek patří mezi představitele unikátní stavby italské renesance na sever od Alp. Jedná se o realizaci originálního projektu italské pozdně renesanční stavby a celého rozsáhlého areálu včetně hradební zdi, renesanční zahrady a vodního příkopu. Jeho umístění v údolí je pro tehdejší dobu neobvyklé. Zámek v Bučovicích je unikátní ukázkou renesančního stavitelství u nás.

Zámek Boskovice [20]

V místech dnešního boskovického zámku stával kdysi původně dominikánský klášter, který po svém zrušení měl sloužit jako manufaktura na výrobu barviv. Samotná přestavba klášterních budov na zámek byla realizovaná v letech 1819-1826. Mohl tak vzniknout jeden z nejpůsobivějších empírových zámků na Moravě, který si svou slohovou čistotu udržel až do současnosti. V roce 1856 se stává majitelem zámku hraběcí rod Mensdorff-Pouilly, který zámek vlastnil až do roku 1950. Na základě restitučního zákona byl zámek opět v roce 1991 navrácen rodu Mensdorff-Pouilly.

Arcibiskupský zámek v Kroměříži [7]

Říká se, že když v roce 1664 olomoucký biskup Karel II. z Lichtenštejna a Kastelkorna přebíral svou residenci, vystoupal na vysokou zámeckou věž, rozhlédl se po městě zničeném třicetiletou válkou a v očích se mu zableskly slzy. Tehdy si dal slib, že učiní z rozbořeného a vypáleného sídla důstojný úřad vysokého církevního hodnostáře. A vsutku! Vzniklo zde dílo, které o více než tři století později ocenilo UNESCO. Residence olomouckých biskupů, arcibiskupů a tedy celý kroměřížský komplex je od roku 1998 zapsán na Seznamu světového přírodního a kulturního dědictví.

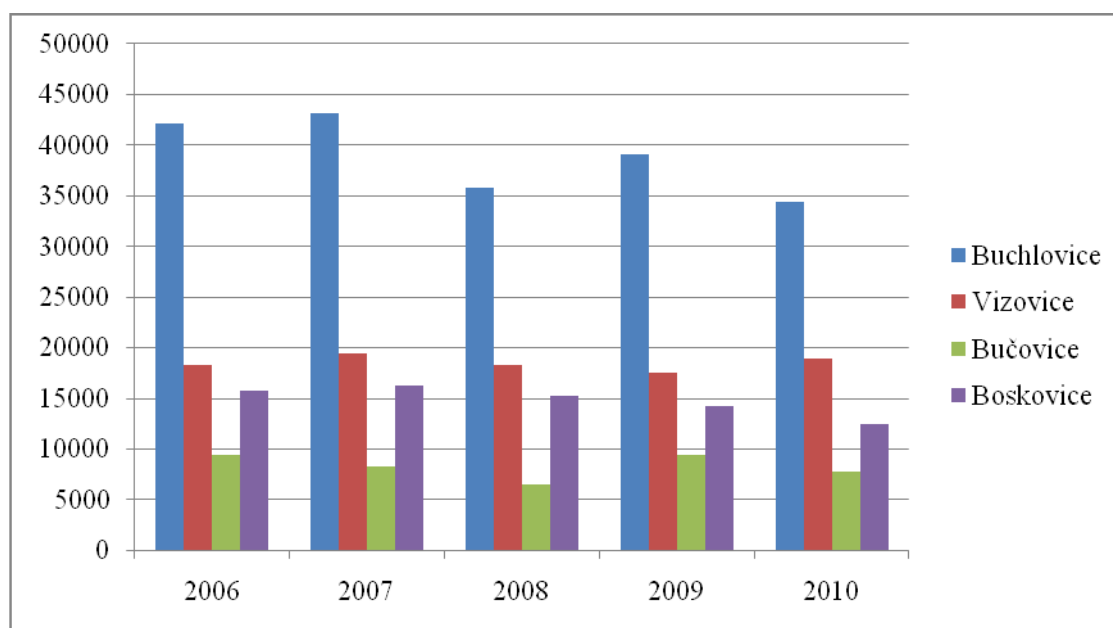
Zámek Vizovice [21]

Zámek ve Vizovicích vznikl v polovině 18. století na místě bývalého cisterciáckého kláštera. Jeho výstavba byla pojata v té době jako moderní francouzský barokní styl. Postupně byla dokončena stavba zámku a také nádherné zámecké zahrady, která má nádech francouzského stylu. Zámek se může pyšnit neobyčejně cenným vnitřním vybavením, zejména nádhernou Blümegenovu sbírkou obrazů a také hodnotnou grafickou sbírkou.

Zámek Lednice [7]

Lednický zámek patří díky svému pohádkovému půvabu k nejvyhledávanějším turistickým cílům České republiky i přes to, že se kdysi v těchto místech rozkládaly jen mokřady a bažiny. Zámek ležící v malebném koutu jižní Moravy nám ukazuje jedinečný harmonický celek, kde se spojuje dílo člověka a kouzlo přírody. Tato část jižní Moravy je považována za největší komponované území v Evropě. Pro svou nespornou přírodně krajinářskou hodnotu byl v roce 1996 Lednicko-valtický areál zapsán na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

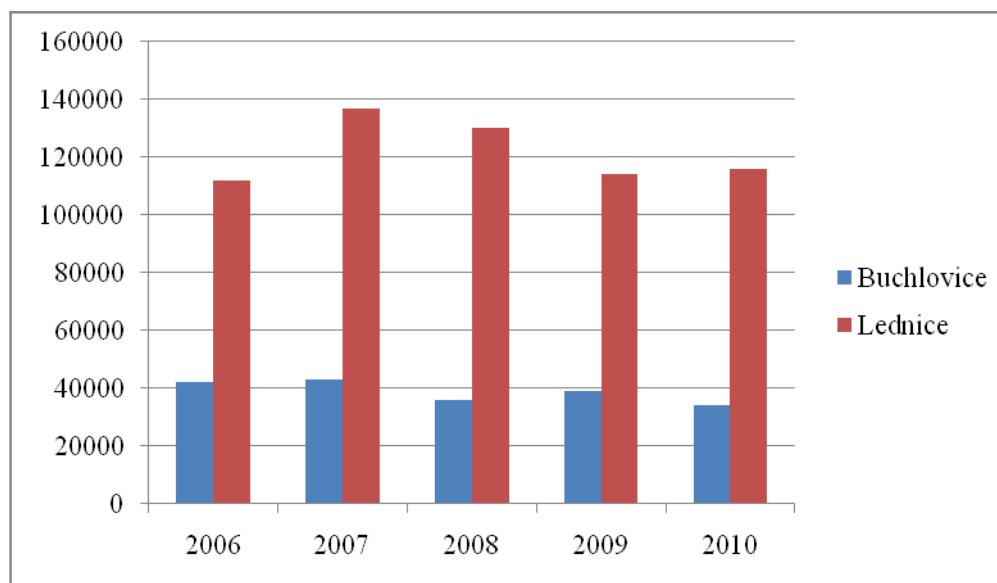
Graf 5.8 Srovnání návštěvnosti zámku Buchlovice se zámky ve Vizovicích, Bučovicích a Boskovicích

Zdroj: [13] [14] [15] [17]

Na grafu 5.8 vidíme, že první místo, nejvyšší návštěvnost, obsadil zámek v Buchlovicích. Zámek leží v turistické oblasti Buchlovice a je situován ve středu městyse. Zámek je svojí polohou lehce dostupný a viditelný. Oproti ostatním zámeckým objektům v daném srovnání je zámek nejžádanější destinací, což přináší své klady (např.: vyšší příjmy), ale i své zápory (např.: vyšší zatížení zámku, zahrady).

Graf 5.9 Srovnání návštěvnosti zámku Buchlovice se zámek v Lednici

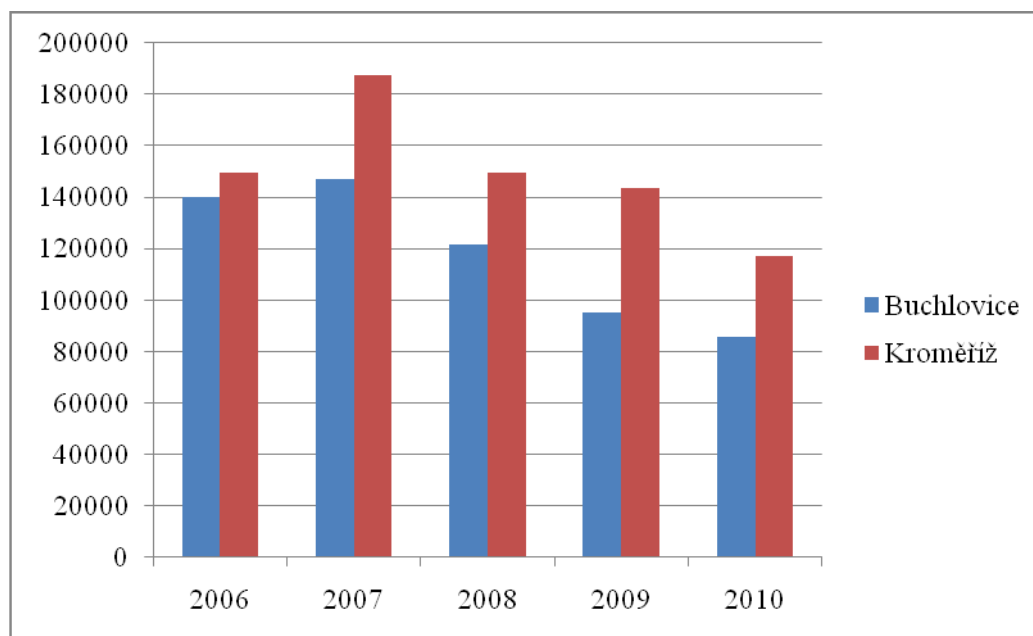
Zdroj: [13] [16]

Na grafu 5.9 vidíme srovnání návštěvnosti zámku Buchlovice se zámek v Lednici, památkou UNESCO. Zámek v Lednici je součástí světoznámého komplexu Lednicko-valtického areálu. Může tak nabídnout svým návštěvníkům nevšední zážitek kulturní, ale i estetický. Toto srovnání jsem vybrala záměrně. Jde zde vidět, že i když zámek v Buchlovicích nepatří do velkého komplexu historických památek, jeho návštěvnost se pohybuje okolo 1/3 celkové návštěvnosti zámku Lednice.

Graf 5.10 nám vypovídá o srovnání další památky UNESCO - Arcibiskupský zámek v Kroměříži se zámek Buchlovice z pohledu návštěvnosti. Zámek v Kroměříži patří mezi nejkrásnější památky České republiky. Přestože nespadá do velkého komplexu jako zámek Lednice, i tak je mezi turisty velmi oblíben. V tomto porovnání jsou započítány hodnoty návštěvnosti nejen zámecké budovy, ale i zahradního komplexu (z důvodu srovnatelnosti). Ze strany zámku v Kroměříži mi byla totiž poskytnuta pouze společná data.

I přes to, že návštěvnost zámku v Kroměříži je vyšší než zámku v Buchlovicích, můžeme v tomto porovnání vidět, že zámek Buchlovice důstojně obstál ve srovnání s památkou UNESCO, jakou jsou Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži.

Graf 5.10 Srovnání návštěvnosti zámku Buchlovice se zámek v Kroměříži

Zdroj: [12] [13]

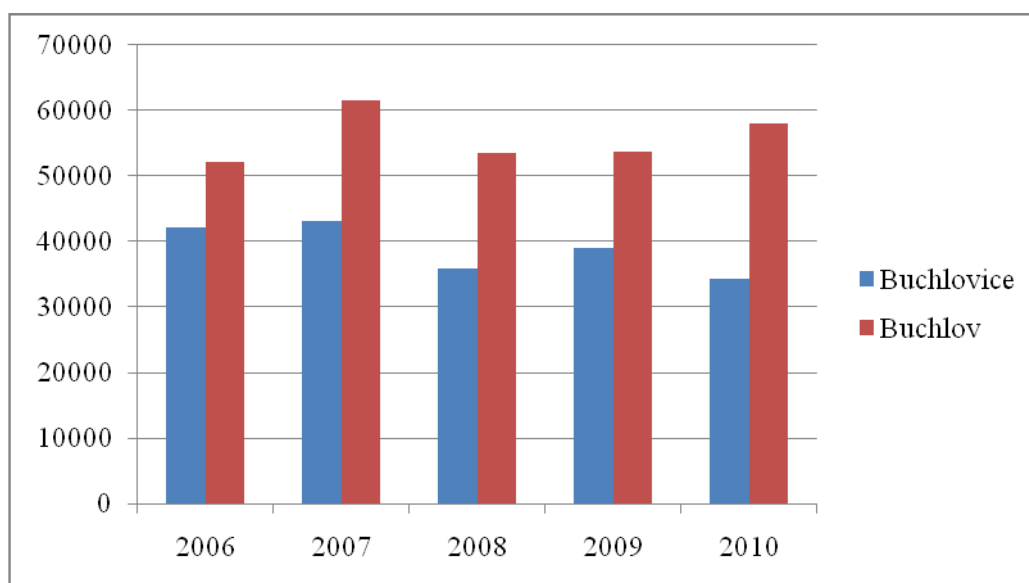
Návštěvnost Hradu Buchlova a zámku Buchlovice

Jak se říká: „Kde nenajdete v českých zemích hrad, tam určitě objevíte zámek.“ Malý městys Buchlovice však turistům může s hrdostí nabídnout romantický zámek i dominantní hrad.

Kamenné, leč podmanivé srdce Moravy[7]

Královský hrad Buchlov shlíží do svého okolí z mohutného kopce patřícího k nejvyšším vrcholům malebných Chřibů. Místní obyvatele doprovází jeho charakteristická silueta celým životem. Ať jsou na vinicích, zahrádkách či v malebných Chřibech, vždy očima vzhlednou k obzoru, na němž se rýsuje Buchlov. Spolu s nedalekou kaplí sv. Barbory jsou místními obyvateli nazývány „prsy Chřibů“.

Graf 5.11 Srovnání návštěvnosti zámku Buchlovice s hradem Buchlovem

Zdroj: [11] [13] [18]

Na grafu 5.11 vidíme, že návštěvnost hradu Buchlova je vyšší, než zámku Buchlovice. Z hlediska dostupnosti je to v případě hradu Buchlova až překvapující. Návštěvníci se na hrad Buchlov nedostanou jinak než automobilem nebo pěšky po dosti náročné cestě. Na zámek je možné se dostat jak veřejnou dopravou, automobilem či pěšky. Proč má tedy hrad Buchlov vyšší návštěvnost oproti zámku, který mu navíc nabízí nádhernou zahradu? Hrad Buchlov láká turisty zajímavým programem. Návštěvníci si pak velice rádi zakoupí vstupenku na prohlídku interiérů hradu.

O oblíbenosti hradu Buchlova svědčí i to, že se v soutěži o nejatraktivnější tuzemskou turistickou nabídku pořádané agenturou CzechTourism na portále www.kudyznudy.cz umístil v celorepublikové konkurenci na osmém místě s 965 hlasy. Vítězem celé soutěže se stal zámek Hluboká s počtem 1849 obdržených hlasů. V anketě hlasovala veřejnost i odborníci prostřednictvím portálu www.kudyznudy.cz. [22]

Rok 2008 – 2007 [23]

Dle ankety České tiskové kanceláře rok 2008 znamenal pro památky ve Zlínském kraji menší příliv turistů, než tomu bylo v roce předchozím. V roce 2007 správcové objektů zaznamenali až rekordní návštěvnost. I přesto jsou čísla pro rok 2008 mírně pod běžným průměrem. Státem spravované památky hlásí pokles přibližně o 20 %, mezi ně patří i zámek Buchlovice, hrad Buchlov, Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži a také zámek Vizovice. Snad kromě oblasti jižních Čech

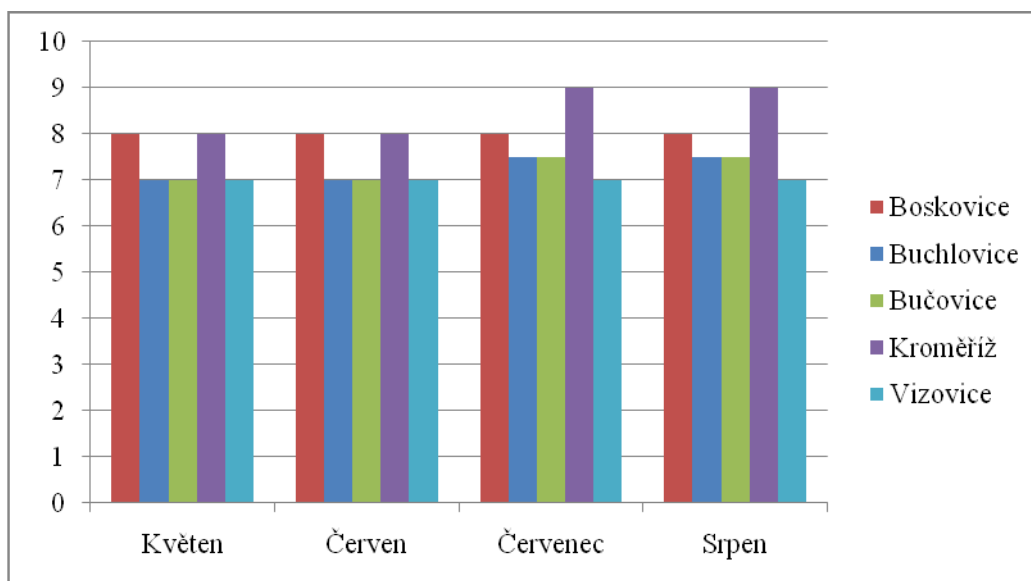
zaznamenaly v roce 2008 pokles všechny památky napříč Českem! V případě zámku Buchlovice a hradu Buchlov, se na návštěvnosti mohly pravděpodobně podepsat i uzavírky silnic v Bučovicích a v Petrově přes Veselí nad Moravou. Celkem do těchto objektů od ledna do konce září roku 2008 zavítalo 294 133 lidí, což je o 65 152 turistů méně než za stejné období v předchozím roce. Tehdy si je přišlo prohlédnout 359 285 turistů.

5.3.2. Návštěvní doba

Jako další základní ukazatel jsem si vybrala návštěvní dobu zvolených zámků. Pro snadnější srovnání jsem zvolila hlavní sezónu, kterou uvádí na svých webových stránkách každý z vybraných zámků. Hlavní sezónu označuje většina zámku období od května do srpna. V této době navštíví historicky významné zámky nejvíce návštěvníků. Proto se snaží otevírací dobou vyjít svým obdivovatelům co nejvíce vstříc.

Návštěvní doba jednotlivých zámeckých objektů je závislá do jisté míry na jejich návštěvnosti a síle cestovního ruchu v dané destinaci. Dle poptávky po dané destinaci by měla být přizpůsobena i návštěvní doba. Délka otevření památky pro veřejnost totiž s sebou přináší určité náklady – mzdy, energie atd., které se musí zámek snažit snižovat. Zbytečně dlouhá doba otevření památky by pak byla pro zámek ekonomicky neefektivní. Konkrétní otevírací dobu jednotlivých zámeckých objektů najdete v tabulkách, které jsou uvedené v příloze č. 3.

Graf 5.12 Srovnání návštěvní doby vybraných zámků

Zdroj: [19] [20] [21] [26] [27]

Z grafu 5.12 lze vyčíst, že návštěvní doba jednotlivých zámků se od sebe nijak výrazně neodlišuje. V období května a června návštěvní doba zámku Boskovice a Arcibiskupského zámku v Kroměříži odpovídá 8 hodinám. V období velkých prázdnin (červenec, srpen) má dokonce zámek v Kroměříži délku otevírací doby pro veřejnost 9 hodin. To může být odrazem skutečnosti, že zámek patří do seznamu památek UNESCO a ročně zde přivítají tisíce návštěvníků. Delší doba otevření zámku pro návštěvníky tak přináší vyšší ekonomické příjmy pro celý komplex. V případě zámku v Boskovicích už nemůžeme mluvit o zvláště vysoké návštěvnosti či takové významnosti, jako je označení památky UNESCO. Možnou příčinou by mohla být skutečnost, že zámek spadá do osobního vlastnictví rodu Mensdorff-Pouill, a ten má jiné možnosti než zámek spadající do státního vlastnictví. Zámek Buchlovice, Bučovice i Vizovice mají v období května a června otevírací dobu 7 hodin. V Buchlovicích i Bučovicích v období červenec – srpen mají návštěvní dobu prodlouženou o hodinu, tedy 8 hodin. Změna otevírací doby je zřejmou reakcí na zvýšenou návštěvnost objektů v období velkých prázdnin, kdy rodiny s dětmi vyjíždějí na hrady a zámky po celé České republice a počasí je nejkrásnější za celý rok.

5.3.3. Výše základního vstupného

Ke srovnání vstupného jednotlivých zámků jsem si vybrala jako hlavní kritérium cenu plného vstupného (beze slev). Jedná se o základní okruh, trasu daného objektu. V grafickém srovnání jsem uvedla aktuální data ze zámků Boskovice, Bučovice, Vizovice a samozřejmě zámek v Buchlovicích. Lednický zámek nemá uvedenou základní trasu ani vstupné. Jedná se o velký komplex okruhů, kde nebylo možné data zpracovat a uvést je v tabulce. Data by totiž neodpovídala ostatním získaným informacím a srovnání by nemělo žádnou vypovídající hodnotu. V případě zámku v Kroměříži mi bylo sděleno kastelánem zámku, že v loňském roce došlo ke změně okruhů a také vstupenkového systému, a úkol srovnání dat by vystačil prý na celou bakalářskou práci.

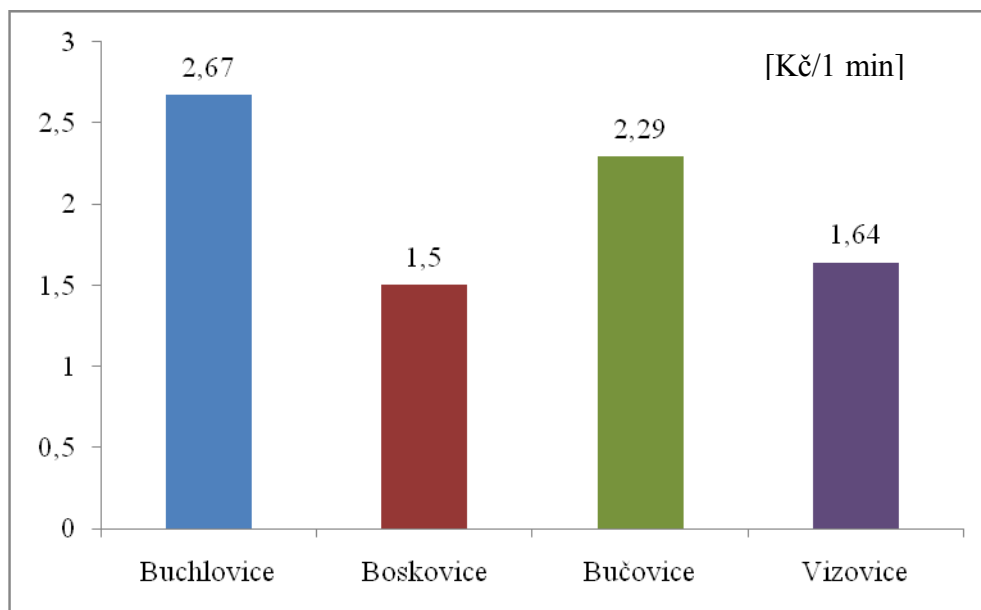
Pomocí matematické operace jsem cenu základního plného vstupného vydělila délkou trvání prohlídky, a tak jsem získala porovnatelné ukazatele – cenu 1 minuty prohlídky.

Tab. 5.6 Shrnutí plného vstupného zámeckých objektů

Objekt	Základní vstupné	Délka trvání prohlídky	Kč/min
Buchlovice	120 Kč	45 min	2,67
Boskovice	90 Kč	60 min	1,5
Bučovice	80 Kč	30 - 40 min	2,29
Vizovice	90 Kč	55 min	1,64

Zdroj: [19] [20] [21] [26]

Graf 5.13 Grafické znázornění plného vstupného zámeckých objektů

Zdroj: [19] [20] [21] [26]

Ve srovnávání výše vstupného jednotlivých zámeckých objektů obsadilo vstupné zámku Buchlovice první místo. Cena vstupného beze slev, kde prohlídková trasa trvá 45 min, činí 120 Kč a cena jedné minuty je 2,67 Kč. Proč tomu tak je? Můžeme obecně říci, že nejdražší vstupenky se objevují právě na místech, kde se jedná o nejznámější a nejnavštěvovanější památky. Důvodem může být i každoroční návštěvnost zahraničních turistů. Měli bychom však přihlédnout k nákladům, které musím zámky hradit ze svého rozpočtu a které se s počtem návštěvníků zvyšují. Dochází tím i ke zvyšování variabilních nákladů (mzda brigádní výpomoci, uklízečky v době hlavní sezóny ...)

Z obecného pohledu si památky ve Zlínském kraji nedokážou samy vydělat na svůj provoz, údržbu a opravy. Výnosy ze vstupného, pronájmu a pořádaných akcí se například v roce 2007 blížily 40 % celkových nákladů. Podíl výnosů se přitom od roku 2004 do roku 2007 zvýšil asi o 2 %. Chybějící peníze získávají objekty z příspěvků Ministerstva kultury a dalších dotací. Většinou však musí objekty reagovat zdražením vstupného. Jedná se o navýšení, které není nijak závažné, ale objektům navýší jejich rozpočty. Provozovatelé historických objektů však tímto způsobem reagují na stále se zvyšující provozní náklady (ceny energií, služeb), které se počtem návštěvníků určitým způsobem zvyšují. [23]

Zámek Buchlovice zajisté patří k nejnavštěvovanějším památkám jižní Moravy. Zachovalé dobové interiéry, nádherná zahrada a romantické kouzlo stavby ročně přiláká

davy turistů. A to jak českých, tak i zahraničních. Celková údržba areálu však s sebou přináší spousty náročných oprav, které je potřeba rok co rok zahrnout do udržovacích činností zámku (restaurátorské opravy, speciální údržba zeleně zámecké zahrady), aby zůstal zachován jak pro další návštěvníky, tak i budoucí generace.

Cena vstupenky sto dvaceti korun odpovídá hodnotě, kulturní hodnotě, kterou zámek svojí existencí návštěvníkům přináší.

5.4. Návrh na zvýšení turistického potenciálu zámku Buchlovice

Ze SWOT analýzy lze usoudit, že v případě zámku Buchlovice převažují silné stránky nad slabými a příležitosti nad hrozbami. Chtěla bych se zabývat především slabými stránkami, ale také příležitostmi zámku Buchlovice, které by mohl využít ke svému prospěchu. Ohrožení, které vyplývá ze SWOT analýzy pro zámek Buchlovice, jsou z větší části zámkem neovlivnitelné. Závisí na rozhodnutí státu a státních institucí. Pro zefektivnění cestovního ruchu a zvýšení turistického potenciálu zámku Buchlovice bych doporučovala následující.

- ***Slabé stránky***

- 1. Zvýšení nabídky suvenýrů propagující zámek Buchlovice*** – Zámek Buchlovice má velice úzkou nabídku suvenýrů, kterou nabízí svým návštěvníkům. Tyto suvenýry jsou prodávány především IC Buchlovice. Zámek by se měl zaměřit na nové produkty (keramické suvenýry, větší množství pohlednic, psací potřeby, těžítka, papírové bloky), které by sám nabízel. Zámek by mohl pro tento účel využít místní řemeslníky. Tímto opatřením by se zámku zvýšily nejen příjmy celkového rozpočtu, ale zajistil by si tak i vyšší propagaci.
- 2. Špatná viditelnost přechodu před zámkem*** – Ke vstupu do zámecké zahrady a tedy i do celého zámku se dostaneme po nově opraveném chodníku. Přechod, který umožňuje návštěvníkům Buchlovic přístup k zámku, je však velice nevhodně umístěn v zatáčce. Automobily i samotní chodci zde nemají dobrý rozhled a tak vzniká ohrožení projíždějícími automobily. Určitou možností je domluva zámku se zastupitelstvem městyse Buchlovice o vybudování chodníku podél zámecké zdi, který by vedl od náměstí

až po vstup do zahrady. Další možností je zvýšení označení přechodu pro chodce značkami, nebo také reflexními světly.

3. ***Neexistence loga zámku*** – Zámek Buchlovice nemá žádné logo, značku, která by se vryla do paměti návštěvníků. Logo by mělo obsahovat něco, co vystihuje zámek samotný. Mohlo by se například jednat o logo s pávem, fuchsií nebo zdobné písmeno v názvu. Prostřednictvím něj by zámek opět podpořil svoji propagaci. Logo patří k nejvýraznějším vizuálním prvkům celkové image.
4. ***Nedostačující značení v areálu zámecké zahrady*** – Zámek by se také mohl zaměřit na zvýšení počtu značení cest v areálu zahrady, přestože jsou cesty v zámku k jednotlivým výstavám (fuchsie, záchranná stanice, staré konírny) značeny. Toto množství shledávám za nedostačující. Návštěvníci jsou často zmateni. Více ukazatelů by zpříjemnilo návštěvu zámecké zahrady většině návštěvníků.
5. ***Nedostatek laviček a míst k odpočinku v zámecké zahradě*** – Zámecký park je navštěvován pro svou krásu a rozlehlost. Lidé si zde chodí odpočinout do přírody, uvolnit se a utéct od dnešní uspěchané doby. K samotné relaxaci je zapotřebí místo, kde si odpočineme, sedneme. Zámecký park na svoji rozlehlost má pouze 20 laviček a z toho některé nejsou v dobrém technickém stavu. Zámek by mohl přispět na zlepšení prostředí zahrady a vybudovat zde nové lavičky a místa k odpočinku.

- ***Příležitosti***

1. ***Vybudování úschovny kol*** – Z dotazníků jsem zjistila, že asi 20 % návštěvníků přijíždí do Buchlovic na kole, a proto by bylo vhodné vybudování v místě za zámeckou pokladnou stojanů, hlídáných kamerovým systémem. Zámek by za danou službu mohl účtovat malý poplatek, který by opět přispěl do zámeckého rozpočtu.
2. ***Vznik nových produktů*** – Dalším doporučením je obohacení nabídky produktů zámku například o dvoudenní vstupné, které by zajisté přivítali návštěvníci, kteří zamýšlejí v městečku Buchlovice strávit delší čas. Další možností by bylo vytvoření permanentky, která by umožňovala za zvýhodněných podmínek vstupy na jednotlivé akce pořádané zámkem.

3. ***Přímá spolupráce hradu Buchlova a zámku Buchlovice*** – Zámek Buchlovice by mohl být spojen s hradem Buchlovem nejen historicky, ale i vzájemnou spoluprací. V tomto směru by mohla vzniknout naučná stezka o historii pánů z Buchlovic. Jelikož je hrad od zámku dosti vzdálen, mohlo by se zde jednat i o službu dopravy návštěvníků z hradu na zámek a opačně. Zvýhodněné vstupné těchto dvou památek by bylo v této spolupráci samozřejmostí.
4. ***Využití zámecké zahrady k obřadům (svatební obřad v zahradě)*** – Svatba jako v pohádce. Takto mnozí mluví o svatbách pořádaných v areálu zámku Buchlovice. Ročně zde oddají stovky zamilovaných párů. Zámek by mohl vytvořit nový produkt v oblasti svatebního servisu, kde by nabízel svatby v zámeckém areálu (pod širým nebem). Nádherné prostředí zámku a zámecké zeleně by zajisté přilákal mnohé páry.

6. Závěr

Zámek Buchlovice, ležící v úrodném kraji jižní Moravy, patří ke skvostům barokní architektury. Jako klenot kulturního dědictví je uznávaný nejen u nás. Zámek je situovaný ve středu malého městečka Buchlovice, které je na cestovním ruchu ze značné části závislé. Ročně zde přivítají tisíce návštěvníků obdivujících krásy této turistické destinace. K nejnavštěvovanějším atraktivitám městyse se řadí po majestátném hradu Buchlovu právě zámek Buchlovice.

Vzájemný vliv cestovního ruchu a památkové péče je v dnešní době nezpochybnitelný. Právě udržované kulturní památky jsou totiž jedním z předpokladů rozvoje cestovního ruchu v následujících letech. Hlavním orgánem ovlivňujícím památkovou péči je Ministerstvo kultury ČR, které je zřizovatelem Národního památkového ústavu. Zámek Buchlovice spadá pod správu Územního odborného pracoviště v Kroměříži. Stát značně ovlivňuje zajišťování péče a další procesy prostřednictvím zákonných omezení. I přes systém státních dotací se však musí vlastníci kulturních památek potýkat s nedostatečnou finanční podporou, která v žádném případě nedosahuje úrovně jiných zemí (např.: země západní Evropy). Mezi hlavní zájmy dnešní společnosti patří i zájem o trvalé uchování kulturních památek. Lidé si čím dál více uvědomují hodnoty, které nám zde zanechali naši předkové.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je vytvořit komplexní pohled na možnosti zámku Buchlovice, navržení doporučení pro zvýšení jeho turistického potenciálu. Pro tento cíl jsem využila SWOT analýzu, dotazníkové šetření a čerpala z různých odborných publikací. Vytvořila jsem doporučení, na která by měl navazovat finanční projekt, na který jsem však ze strany zámku Buchlovice nedostala potřebné množství informací, a také nebyl cílem mé bakalářské práce. Ze zmíněných doporučení bych vyzdvihla vytvoření nových produktů zámku a také vybudování úschovny kol pro návštěvníky zámku. Zvyšování turistického potenciálu má za následek zvýšení návštěvnosti. Ve své práci se zaměřuji na zámek z ekonomického pohledu, který přináší určité příležitosti. Umožňuje nám vidět úpravy, které by se v zámku měly provést. Z pohledu vedení zámku, kde musí být jisté cítění k historii, se snaží v určitých mezích návštěvnost potlačit, aby nedocházelo k znehodnocování historického objektu.

Věřím, že má práce může představovat zdroj informací pro potenciální účastníky na cestovním ruchu v mé destinaci Buchlovice, ale také pro zámek Buchlovice samotný.

Seznam použité literatury

Monografie:

- [1] BUDÍKOVÁ, M. *Průvodce základními statistickými metodami*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 272 s. ISBN 978-80-247-3243-5.
- [2] HESKOVÁ, M. a kol. *Cestovní ruch – pro vyšší odborné a vysoké školy*. 1. vyd. Praha: Fortuna, 2006. 224 s. ISBN 80-7168-948-3.
- [3] HRDÝ, M.; KOŘÍNEK, V.; ŽIŽLAVSKÝ, B. *Moje Buchlovice*. 1. vyd. Buchlovice: Obec Buchlovice, 2005. 208 s. ISBN 80-239-5701-5.
- [4] INDROVÁ, J. a kol. *Cestovní ruch*. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2009. 122 s. ISBN 978-80-245-1569-4.
- [5] PÁSKOVÁ, M.; ZELENKA, J. *Výkladový slovník cestovního ruchu*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. 448 s. ISBN 80-2390-152-4.
- [6] SEDLÁK, J. *Buchlov a Buchlovice*. Brno: Arch, 1993. 159 s.
- [7] THOMOVÁ, S.; HOMOLOVÁ, M. *Hrady a zámky Čech, Moravy a Slezska*. 1. vyd. Praha: Reader's Digest Výběr, 2007. 512 s. ISBN 978-80-86880-60-0.
- [8] ŽIŽLAVSKÝ, B. *Buchlov*. 1. vyd. Hýsly: Alcor Puzzle, 2006. 203 s. ISBN 80-86923-11-8.
- [9] ŽIŽLAVSKÝ, B.; PRASEK, V.; BAŠČAN, M. *Po stopách buchlovského mordu*. 1. vyd. Buchlovice: Spolek podporovatelů historie Buchlovic, 2001. 87 s. ISBN 80-238-6893-4.

Interní doklady:

- [10] Průvodcovské materiály zámku Buchlovice 2007.
- [11] Přehled návštěvnosti hradu Buchlova za roky 2006-2008.
- [12] Přehled návštěvnosti zámku a zahrady v Kroměříži za roky 2006-2008.

- [13] Přehled návštěvnosti zámku Buchlovice a zámecké zahrady za roky 2006-2010.
- [14] Přehled návštěvnosti zámku Boskovice za roky 2006-2010.
- [15] Přehled návštěvnosti zámku Bučovice za roky 2006-2010.
- [16] Přehled návštěvnosti zámku Lednice za roky 2006-2010.
- [17] Přehled návštěvnosti zámku Vizovice za roky 2006-2008.
- [18] Tisková zpráva k ukončení sezóny 2010 NPÚ, územní odborné pracoviště v Kroměříži.

Internetové zdroje:

- [19] O zámku Bučovice [online]. [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.bucovice-zamek>>.
- [20] Zámek Boskovice [online]. [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.zamekboskovice.cz>>.
- [21] Zámek Vizovice [online]. [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.zamek-vizovice.cz>>.
- [22] Nejlepší turistická nabídka roku 2010 [online]. [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.kudyznudy.cz/cs/aktuality/2010-10-26-nejlepsi-turistickou-nabidkou-je-zamek-hluboka.html>>.
- [23] Památky ve Zlínském kraji 2007-2008 [online]. [cit. 2011-03-20]. Dostupný z WWW: < <http://www.zkraje.cz/view.php?cislocianku=2008100238>>.
- [24] Městys [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: < <http://www.ptejteseknihovny.cz/uloziste/aba001/2007-2009/mestys>>.

- [25] Národní památkový ústav [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.npu.cz/pro-odborniky/pracoviste-npu/ustredni-pracoviste/souhrnne-informace-a-historie/>>.
- [26] Zámek Buchlovice [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.zamek-buchlovice.cz>>
- [27] Arcibiskupský zámek v Kroměříži [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.zamek-kromeriz.cz>>
- [28] Testování statistických hypotéz [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://ulb.upol.cz/praktikum/statistika3.pdf>>
- [29] P- hodnota [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://147.229.27.214/vyuka/BI53/Stat.pdf>>
- [30] Zámek Bučovice- fotografie [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <http://turistickyatlas.cz/vse/misto/6367_zamek-bucovice.html>
- [31] Zámek Lednice- fotografie [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://zamek-lednice.info/zamek.php>>
- [32] Hrad Buchlov, kaple sv. Barbory- fotografie [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.hrad-buchlov.cz/>>
- [33] Zámek Buchlovice- fotografie [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <<http://www.amber-trail.cz/cz/sindex2.php?idvyrb=23&akc=detail>>
- [34] Vzorec [online]. [cit. 2011-04-19]. Dostupný z WWW: <svse-studenti.ic.cz/svse/statistika/prednaska_10.doc>

Seznam zkratk

CR	cestovní ruch
IC	informační centrum
NPÚ	Národní památkový ústav
ONV	Okresní národní výbor
Sb.	Sbírka zákonů

Seznam grafů

- Graf 5.1 Otázka č. 1 – Jakým dopravním prostředkem jezdíte nejčastěji na výlety?
- Graf 5.2 Otázka č. 4 – Považujete počet a viditelnost ukazatelů směřujících k zámku Buchlovice za dostačující?
- Graf 5.3 Otázka č. 5 – Byli jste spokojeni s nabídkou sortimentu suvenýrů v zámku Buchlovice?
- Graf 5.4 Otázka č. 7 – Byli jste spokojeni s výkladem průvodců v zámku Buchlovice?
- Graf 5.5 Otázka č. 8 – Považujete šíři poskytovaných informací v zámku Buchlovice za – uspokojivou, velmi uspokojivou, neuspokojivou.
- Graf 5.6 Otázka č. 17 – Věk
- Graf 5.7 Otázka č. 20 – Jste obyvatel městyse Buchlovice?
- Graf 5.8 Srovnání návštěvnosti zámku Buchlovice se zámky ve Vizovicích, Bučovicích a Boskovicích
- Graf 5.9 Srovnání návštěvnosti zámku Buchlovice se zámkem v Lednici
- Graf 5.10 Srovnání návštěvnosti zámku Buchlovice se zámkem v Kroměříži
- Graf 5.11 Srovnání návštěvnosti zámku Buchlovice s hradem Buchlovem
- Graf 5.12 Srovnání návštěvní doby vybraných zámků
- Graf 5.13 Grafické znázornění plného vstupného zámeckých objektů

Seznam obrázků

- Obr. 3.1   Vybrané druhy a formy cestovního ruchu
- Obr. 3.2   Cestovní ruch jako systém
- Obr. 3.3   Struktura cestujících podle závěru mezinárodní konference o statistice
ruchu (Ottawa, 1991)

Seznam tabulek

Tab. 5.1	Hypotéza č. 1
Tab. 5.2	Hypotéza č. 2
Tab. 5.3	Hypotéza č. 3
Tab. 5.4	Hypotéza č. 4
Tab. 5.5	Hypotéza č. 5
Tab. 5.6	Shrnutí plného vstupného zámeckých objektů

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Uherském Hradišti dne .....

.....
jméno a příjmení studenta

Seznam příloh

Příloha č. 1: Barevná obrazová příloha

Příloha č. 2: Dotazník

Příloha č. 3: Tabulky

Příloha č. 4: Test statistické hypotézy

Přílohy

Příloha č. 1: Barevná obrazová příloha

Obr. 1 Zámek Buchlovice [33]

Obr. 2 Zámek Bučovice [30]

Obr. 3 Arcibiskupský zámek Kroměříž [27]

Obr. 4 Zámek Boskovice [20]

Obr. 5 Zámek Vizovice [21]

Obr. 6 Zámek Lednice [31]

Obr. 7 Hrad Buchlov [32]

Obr. 8 Kaple sv. Barbory [32]

Příloha č. 2: Dotazník

Dobrý den,

ráda bych Vám poděkovala za uvedení Vašich odpovědí v následujícím dotazníku, které budou pro mne důležitým zdrojem informací k praktické části mé bakalářské práce – Turistický potenciál zámku Buchlovice a jeho okolí.

Zámek Buchlovice se nachází v malebném městečku Buchlovice, ležící v pohoří Chřiby, nedaleko od královského města Uherské Hradiště.

Všechny osobní údaje budou uchovávány a chráněny proti zneužití v souladu s ustanoveními zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Označte pouze jednu Vámi vybranou odpověď.

1. Jakým dopravním prostředkem jezdíte nejčastěji na výlety?

- ☐ automobilem
- ☐ hromadným veřejným prostředkem
- ☐ jízdní kolo

2. Jakou částku jste ochotni zaplatit za prohlídku zámku (45 min/os./bez slev)

- ☐ 0 - 50 Kč
- ☐ 51 - 100 Kč
- ☐ 101 - 150 Kč
- ☐ 151 - 200 Kč

3. Navštívili jste již někdy zámek Buchlovice? Pokud jste odpověděli NE, přeskočte na otázku č. 15.

- ☐ Ano
- ☐ Ne

4. Považujete počet a viditelnost ukazatelů směřujících k zámku Buchlovice za dostačující?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

5. Byli jste spokojeni s nabídkou suvenýrů v zámku Buchlovice?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

6. Považujete údržbu zeleně a pořádku v zámku Buchlovice za dostačující?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

7. Byli jste spokojeni s výkladem průvodců v zámku Buchlovice?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

8. Považujete kvalitu a šíři poskytovaných informací v zámku Buchlovice za

- ☐ uspokojivou
- ☐ velmi uspokojivou
- ☐ neuspokojivou

9. Byli jste spokojeni se službami občerstvení v zámecké zahradě?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

10. Kde jste se dozvěděli o zámku Buchlovice?

- ☐ Na internetu
- ☐ V radii
- ☐ Doporučení od přátel, známých
- ☐ Prostřednictvím propagačních materiálů (např.: letáky, reklama v časopise)

11. Jste spokojeni s programem akcí a výstav, které nabízí zámek Buchlovice?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

12. Jakou akci či expozici byste přivítali v zámku Buchlovice?

(Na následující tečky napište Váš názor)

- ☐ _____

13. Doporučili byste zámek Buchlovice svým přátelům jako výletní místo?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

14. Ohodnoťte podle Vašich preferencí:

(Označte míru důležitosti stupni 1 – 5, kde 1 = velmi důležité, 5 = nedůležité)

	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Kvalita poskytovaných informací</i>					
<i>Čistota prostředí</i>					
<i>Možnosti posezení</i>					
<i>Cena vstupného</i>					
<i>Možnosti občerstvení</i>					

15. Vyhovuje Vám návštěvní doba zámecké expozice?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

16. Pohlaví

- ☐ Ano
- ☐ Ne

17. Věk

☐ 0 – 10	☐ 41 – 50
☐ 11 – 20	☐ 51 – 60
☐ 21 – 30	☐ 61 – 70
☐ 31 – 40	☐ 71 a více

18. Jaký je Váš měsíční, čistý příjem? [Kč]

☐ 0 – 5 000	☐ 15 001 – 20 000
☐ 5 001 – 10 000	☐ 20 001 – 35 000
☐ 10 001 – 15 000	

19. Zaměstnání

☐ student	☐ důchodce
☐ zaměstnanec	☐ mateřská/rodičovská
☐ podnikatel	☐ nezaměstnaný

20. Jste obyvatel městyse Buchlovice?

- ☐ Ano
- ☐ Ne

Děkuji Vám za Vaše odpovědi a čas.

Příloha č. 3: Tabulky

Tab. č. 1 Návštěvní doba zámku Boskovice

Návštěvní doba zámku Boskovice		
Duben; říjen	-	Pouze pro předem objednané skupiny.
Květen – srpen	9. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰	
Září (všední dny)	9. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰	
Září (víkend)	9. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰	

Zdroj: [20]

Tab. č. 2 Návštěvní doba zámku Buchlovice

Návštěvní doba zámku Bučovice		
Duben; říjen	9. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰	Otevřeno: soboty, neděle, svátky a ve všední dny pro předem objednané skupiny.
Květen; červen; září	9. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰	
Červenec; srpen	9. ⁰⁰ – 16. ³⁰	

Zdroj: [26]

Tab. č. 3 Návštěvní doba zámku Buchlovice

Návštěvní doba zámku Buchlovice		
Duben; říjen	10. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰	Otevřeno: soboty, neděle, svátky a ve všední dny pro předem objednané skupiny.
Květen; červen; září	10. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰	
Červenec; srpen	10. ⁰⁰ – 17. ³⁰	

Zdroj: [19]

Tab. č. 4 Návštěvní doba zámku v Kroměříži

Návštěvní doba Arcibiskupského zámku Kroměříž		
Duben	9. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰	Otevřeno: soboty, neděle, svátky a ve všední dny pro předem objednané skupiny.
Květen; červen; září	9. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰	
Červenec; srpen	9. ⁰⁰ – 18. ⁰⁰	
Říjen	9. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰	

Zdroj: [27]

Tab. č. 5 Návštěvní doba zámku Vizovice

Návštěvní doba zámku Vizovice			
	Všední dny	So	Ne
Duben	Pouze pro předem objednané skupiny.	13. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰	10. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰
Květen; červen	10. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰	13. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰	10. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰
Červenec; srpen	10. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰	13. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰	10. ⁰⁰ – 17. ⁰⁰
Září	10. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰	13. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰	10. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰
Říjen	Pouze pro předem objednané skupiny.	13. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰	10. ⁰⁰ – 16. ⁰⁰

Zdroj: [21]

Příloha č. 4 Test statistické hypotézy

Chí- kvadrát test [28]

Jedná se o statistickou metodu, která se používá k zjištění, zda mezi dvěma znaky je prokazatelný výrazný vtaž. Pro samostatný výpočet musíme data nejprve uspořádat do kontingenční tabulky, díky které můžeme testovat různé hypotézy. Mezi tři obvykle testy hypotéz patří

- test homogenity,
- test nezávislosti,
- test dobré shody.

Test nezávislosti [28]

Tento test se používá k posouzení závislosti dvou kvalitativních veličin měřených na prvcích téhož výběru. Při samotném výpočtu vycházíme z předpokladu, že platí nulová hypotéza. Jestliže provádíme test nezávislosti, nulová hypotéza předpokládá, že mezi veličinami neexistuje žádná závislost.

Prostřednictvím chí-kvadrátu vypočítáme pravděpodobnost výskytu hodnoty, p- hodnoty.

P- hodnota [29]

Obvyklým výstupem počítačových programů na testování statistických hypotéz není přímo zamítnutí nebo nezamítnutí dané hypotézy, ale tzv. p- hodnota. Udává mezní hladinu významnosti, při které bychom hypotézu ještě zamítli.

Pokud je p- hodnota menší než 0,05, nulovou hypotézu (H_0) zamítáme. To znamená, že pravděpodobnost, že by porovnávané závislosti vznikly náhodou, je menší než 5 %.

Ve své práci jsem si vybrala k testování hypotéz Pearsonův chí- kvadrát. Pro výpočet Pearsonova chí- kvadrátu a p- hodnoty jsem využila software Statistica CZ. Jedná se o kvalitní nástroj pro statistickou analýzu dat, který usnadňuje výpočet.

Pearsonův chí- kvadrát [34]

$$x^2 \geq 0; r = \text{řádky}, s = \text{sloupce}$$

$$\text{Vzorec: } \chi^2 = \sum_{i=1}^r \sum_{j=1}^s \frac{(n_{ij} - n'_{ij})^2}{n'_{ij}}$$

Pro každé pole kontingenční tabulky existuje dvojice četností – četnost pozorovaná n_{ij} a četnost vypočítaná n'_{ij}